

ADAHOONILIGII

THE NAVAHO LANGUAGE MONTHLY

VOL. 3 NO. 5

WINDOW ROCK, ARIZONA

MARCH 1, 1948

KÉYAH BINANT'A'Í KRUG WOLYÉHÍ BILAGÁANA DREFKOFF WOLYÉII BI- NIDA'DOONISHII YINAHAZ'ÁNĒĒ YEE LÁ 'ASLĪJ'

¹ Shíí'dáq' Bilagáana ła' Drefkoff wolyéego diné yitahgóó tádígháahgo yí-shí, dóó díkwíigo shíí diné 'álah 'áyiilaago díí Naabeehó bináhasdzooígíí bikáa'gi t'áadoo le'é t'áa 'áhoołts'íísigo diné yindaalnishgo t'áa bí yee 'ák'indaaldzil dooleet níigo yinahaz'áq ni'. 'Éí 'ákódzaa dóó bik'iji' Naabeehó binant'a'í béesh bąqah dah naaz'ání dabidii'nínigíí 'álah silíí'go bee bił náhóóne' dóó nihíł yá'adaat'ééh daaníigo yee lá da'aslíí' ni'.

Boston hoolyéedi chidí naat'a'í nidanidaahígi chidí naat'a'í ła' diné yooyéelgo nidaah nt'éé' t'óó deezteel dóó ła'jii yas 'ahaniidzjii nt'éé' yídeezgoh dóó diiltłá jini. Naadiin 'ashdla' jilt'éego bii' nijiizt'áq nt'éé', 'áko ndi t'áadoo yéigo diiltładi 'altso bii' hajííjee' jini. Chidí naat'a'í béeso t'áatáhádi miil nitsaaígíí biighahgo bąqah 'ilíí nt'éé' jini.

Díí k'ad t'áadoo le'é Naabeehó t'áa bí yindaalnish dooleet ha'níigo bee nihoot'ánigíí biniiyé hasht'e hodi'néehgo béeso naakidi miil ntsaaígíí daats'í biighah, 'áádóó ts'ídá táá' nínáánáahaigo t'áa yéigo binda'anish dooleet sha'shin níi ni' díí Bilagáana yéé. Neeznáa nínáánáahaigo daats'í 'índa t'áa 'íiyisíí yéigo bidziilgo bida'íníish dooleet, 'áko shíí 'áaji' tsosts'idi miil nitsaaígíí biighahgo 'ats'áhineezdee' nilíí dooleet hasht'e hodi'néhigíí t'éiyá bee. 'Áko daats'í diné tádiin dóó ba'aan 'ashdladi neeznádiin yilt'éego t'áa kwii kéyah bikáa'gi naanish bá hólłq dooleet.

Diné bináhasdzooígíí bikáa'gi neeznádiin dóó ba'aan 'ashdla'go naal-

yéhé bá dahooghan. Díí Bilagáana Drefkoff wolyéhigíí 'ánigó Bilagáana naalyéhé yá naazdáhí danilínigíí Naabeehó yitahgóó naalyéhé dah neishjaa'go t'óó yee da'ít'ííh níi ni'. 'Áko díí naalyéhé yá naazdáhí danilínigíí kéyahígíí yik'é nda'iilée dooleet, 'áko Naabeehó béeso ła' t'áa baa ndahalts'iid dooleet níi ni'. Díí 'ákót'éego bee ha'oodzíí' yéedáq' naalyéhé yá naazdáhí danilínii t'óó 'ahayói doo bił yá'adaat'ééhgóó hadaaszíí' ni'. 'Áko ndi k'ad kéyah binant'a'í Krug wolyéhigíí 'ánigó Bilagáana Naabeehó yitahgóó naalyéhé yá naazdáhigíí nda'iilée dooleet ní. Naalyéhé yá naazdáhí danilínii naakits'áadah nínádizi'jii'

(Page 8 bikáa'gi baa nááháne'.)

'INDINS BI'OONISH BINIIE 'ASHDLA'GO HAZ'ANIGII

² Bilagáana Brophy wolyé yéé 'Indins binant'a'í 'ályaa yéedáq' díí 'adahwiis'áagóó 'Indins danilínii kéedaha-t'ínigíí 'ashdla'go bił haz'áq dooleet níigo yee nihoní'áq ni'. T'áatá'í haz'ánigíí Bilagáana ła' yinant'a'í danilíigo 'ákq' yá naazdáa dooleet, 'áko t'áadoo le'é t'áa bá baa dahwiinít'íí shíí tsíí'go bá ła' yit'íí dooleet níi ni'. Naabeehó nilíinii 'éí dí'ígíí wolyéego biyi'jii 'ówóltq' 'áko Hoozdo hoolyéedi nihinanit'a'í nihá sídá. Wáashindoondi t'áadoo le'é yee ndahwii'aahgo dah naháztánigíí kóhoot'éedáq' díí 'ashdla'go haz'áqgo 'ályaaígíí k'asdáq' t'áadoo béeso ła' yich'í' ch'ídeideez'áq da. Díí k'ad béeso ła' nínáadahidit'aahígíí bi-ch'í' nááhoolzhish. K'ad 'índa béeso doo hózhq naaólníi da.

NIZHDILT'E JIDIILID JINI

³ 'Oklahoma City hoolyéedi Bilagáana ła' kq' deiniłtséés yiniyé sinilígíí kq' na'atłbaqsii bitiin bibąqahgóó t'oh t'óó 'ahayói yil'áago yiih daho-deeznil jini. T'oh yéé yéigo diiltłago kq' biyi'déé' Bilagáana na'atłjidi danilínigíí naakigo hahí'noolchąq' jini.. 'Éí t'áa 'álah t'oh yii' 'atłhosh nt'éé' lá jini. Bi'éé' yéé dook'ąqłgo hats'ąqjii' dah 'ahidíniilchąq' jini. ła' bízhnájéego bi'éé' dook'ąqł yéé bá dazhneestsiz jini. ła' t'éiyá haa diilwod jini. 'Áko 'éí t'áa 'íiyisíí.bikáa'góó díilid lágo t'áa yilwołgo naa'íigo' dóó t'áa 'áko daaztsąq lá jini. ła' t'éiyá 'azee' 'ál'ííggó dajistíí dóó 'azee' bąqah 'ályaa ndi t'áadoo hodina'í danáánástsq jini.

DINÉ NT'ÉE' HOOGHAN BIŁ DÍILID

⁴ Naabeehó ła' Jimmie Yázhí wolyé nt'éé' Na'nízhoozhidéé' tsi' nijigháago hwe'esdzáan bił níjít'áazhgo hooghan hoł díilid lá jini. Tsi' nijigháago 'asdzání haa 'áhályąqgo hoł nát'áázh dóó wóne'é yah 'anáhóódzjizgo honeestí dóó hąqah diidíłjéé' jini. 'Asdzání diidíłjéé' dóó bimá t'áa 'áhánigí bighango 'ákq' dah diiyá jini. Hooghan k'adéé' 'altso 'adik'ąqł lágo 'índa dajiiłtsq jini. Na'nízhoozhí bideiijigo Tséyaa Niichii' hoolyé 'éí nahós'a'gi 'áhóót'jii jini.

ADAHWIIS'ÁÁGÓÓ ADAHÓÓT'ÍIDÍGÍÍ

5 ☆ Tónteel wónaanídi Germany hool-yéedi Wáashindoon bisiláago naaki yah 'abi'doo'nil jiní. T'áá 'áájí keyah Russia wolyéego si'ánígíí bisiláago biant'a'í danilínígíí 'á' tin yikáá' naanizníłhaalgo baa ch'ízhdeeldlo' nt'ée' biniinaa ho'diiltsood jiní. Siláago dó' 'á' tált'éego bił nijikai nt'ée', 'éi t'éiyá dah diijée'go t'áadoo dabi'diiltsood da jiní.

☆ Naabeehó dóo Naasht'ézhí dóo Dziłghá'í dóo Kiis'áanii da naadiin tseebíi yilt'éego Na'nízhoozhí dóo nleí Chicago hoolyéégóo deesht'eezh jiní. Santa Fe wolyéego kq' na'atbaqsii nidadijahígíí bee bídahólníhígíí Chicago hoolyéedi t'áadoo le'é honeeni da 'á-daatt'eii yaa nida'dii'eezh jiní. Díí 'á-kq' hodideesht'eezhígíí 'áadi dazh'doolzhish dóo 'á' dahozhdootał jiní. Naabeehó jilínígíí t'éiyá Hoskie Naswood joolyé jiní. Hwe'esdzáán dó' bił jiní. Chicago-di jikai dóo shíí t'áá 'á-kwii t'áadoo le'é danil'ííggóo díkwíigo shíí dazhdínóol'ííł.

☆ 'Ahééhéshííh biyi'j' 'Indins kéedahat'ínígíí t'áá nihígi 'át'éego Wáashindoon baa 'ahályáq' nt'ée' jiní. 'Áko éi k'ad 'á' Wáashindoon bi'nílnii'go k'ad Bilagáana bitahjí t'áá bí 'ák'ida-dideeskai jiní. 'Indins bi'ílnii' ha'nínígíí 'éi 'á' Hoopa dóo Mission Indians daolyé jiní. Díí 'áájí 'Indins kéedahat'ínígíí t'áá 'aktso da'ííłta' jiní. 'Áko doo ts'ídá bich'í' anídahazt'i' da. Bilagáana t'éiyá t'ááłá'í bá niiltí jiní. Díí Bilagáana 'éi Woelke wolyé jiní. Dóo díí Bilagáana Woelke wolyéhígíí t'ah nahdée' Wáashindoondi 'Indins binanit'a'í nilínígíí t'áá yikée' góne' sizíí nt'ée' jiní. 'Éi t'óo t'áá ha'át'éegi da 'Indins danilínígíí bíká 'an'jílwo' dooleet biniiyé 'Ahééhéshííhdi niho'deeltí jiní.

☆ 1947 wolyéego 'ániid 'aktso bíghah 'azl'íí' yéé biyi' nidajishnishgo béeso 'ashdladi neeznádiin dóo deigo hodees'áago dajogsbánée "income tax" wolyéhígíí nidajíilé. Bá nijilnish nt'ée'ii doodaii' k'ad bá nijilnishígíí da béeso hats'áq' náhadláháq' t'áá 'aktso naaltsoos bikáa'gó haa dayiinííł. 'á' shíí 'éi t'áá 'íídáq' naaltsoos bee nihaa da haas'nil. Díkwíigo da nijishnishgo t'áá 'aktso 'áádéé' naaltsoos béeso joosbánígíí dóo hats'áq' bihidees'nil yéé yaa halne'go hach'í' yit 'áda'doolííł. Díí naaltsoos 'aktso 'álah 'ájiilaago t'ááłá'igo ha'átchíní dóo t'áá háiida naanishígíí bee bik'ijooldziłii dabízhí' bikáa' 'adajíil'ííh dóo béeso náájíisbánée t'áá 'aktso hazhó'ó jótahgo naaltsoosígíí t'ááłá'í bikáa'gi 'ájiil'ííh. 'Áko ndi naaltsoos béeso joosbáanii yaa dahalne'go haa heezhjéé' yéé t'áá 'aktso 'ahíjiiniłgo Collector of Internal Revenue wolyéhígíí bich'í' bił 'áníjiil'ííh. Díí 'á' Be'aldíilasiniłdi bá haz'á. 'á' 'éi Phoenix (Hoozdo) hoolyéedi. Naaltsoosígíí 'áadi nináhajah dóo 'inda béeso hats'áq' nahasdlá'áq' há náánaółtah. Bee há haz'ánée bilááhgóo hats'áq' nídii'nil nt'ée' 'á' nát'áq' haa ná'nił. Bee há haz'ánée t'áá bi'ohgo hats'áq' nídii'nił nt'ée'go 'éi 'á' nináánídlé ho'dí'niih. Ba'átchíní daalq'í yígíí 'éi doo béeso bits'áq' nídahadláh da. 'Éi baq' bik'ijooldziłii t'áá 'aktso bízhí' naaltsoos bikáa' 'adajile'.

☆ Naabeehó keyah bá náhasdzooígíí bikáa' 'adahwiis'áágóo diné t'óo 'ahayóí dibé bee bá nahaz'áqgo yee naaltsoos nideijaahígíí t'óo 'ahayóí t'áá bich'í'go dabilíí'go 'át'éé lá jiní. 'Áádóo diné 'á' dibé t'áá 'íiyisíí t'áá díkwíí bee bá nahaz'áq' lá. 'Éi dibé yéé 'á' 'aktso 'adaasdił lá. Háálá 'éi lq'í t'óo,

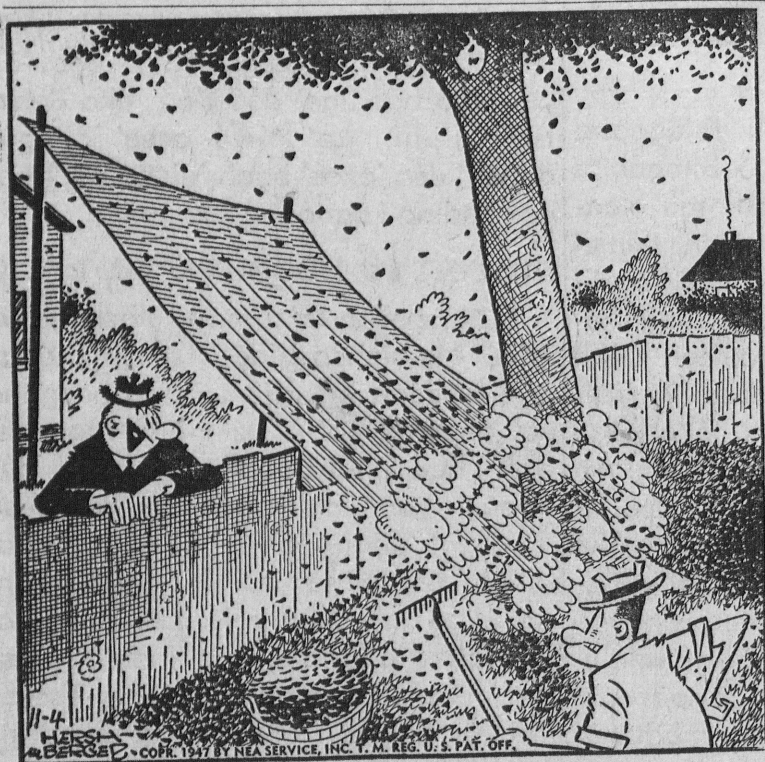
dabííkiłd. Baa 'ahályáqgo dibé yá'á-t'éehiił' náas da'ahidoolchíłée doo bihónéedzq' da. Dí'ígíí dóo díí'ts'áadahígíí wolyéego náhasdzooígíí biyi' t'éiyá diné t'áá 'aktso t'áá bee bá nahaz'ánée yíighahgo dabilíí' lá jiní.

☆ Ha'a'aah biyaadi Bilagáana yázhí 'á' 'ajółta'go 'ahbínigo kin niit'aa-góo chidí 'átchíní bee nidaagéhígíí biba' jizdáago béesh 'íí'áá léi' hatsoo' bizhnítsi nt'ée' hatsoo' yéé béesh bídił-jée' jiní. Béesh yéé bizhdíníil'áqgo t'áá 'íiyisíí hodíina'go 'inda 'á' hadahozh-dees'íí' dóo tó sido há bik'í yadajiziid-go hatsoo' yéé náályíí' jiní. Doo ga' 'ál'íi da lá jiniizíí' daats'í Bilagáana 'ashkii yéé.

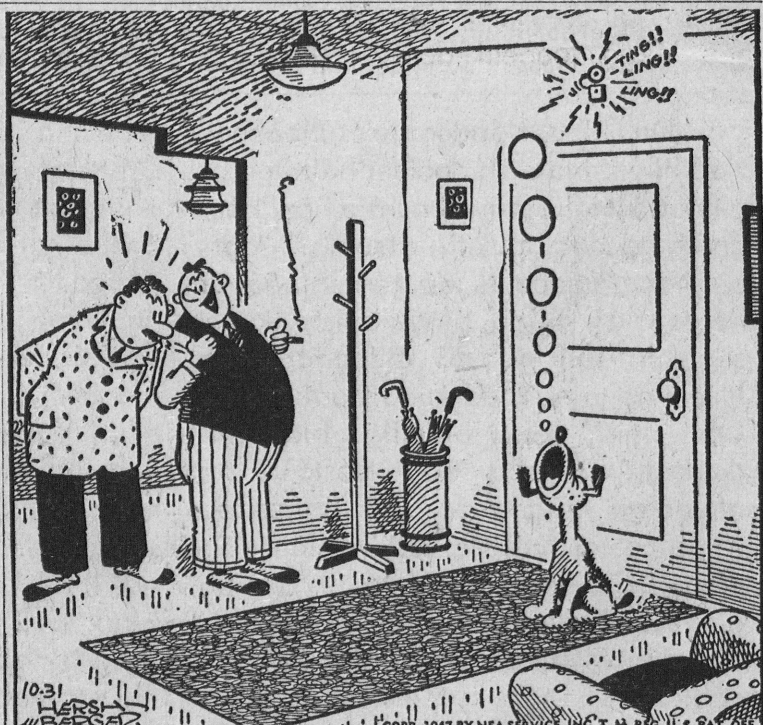
☆ Tsé bii' Nidzizgai hoolyéedi Naabeehó kéedahat'ínígíí 'alq'j' naazíinii naaltsoos nihá 'ádoolníł' daaníigo naalyéhé bá hooghangí 'á' yíkai jiní. 'Adahwiis'áádéé' t'áadoo le'é 'éé' dóo ch'iyáan da Bilagáana yee nihíká 'ííjé'ígíí nihidine'é t'áá 'íiyisíí yaa 'ahééh danízin. 'Éi 'ákót'éego naaltsoos bee nihá 'ádoolníł' daaníigo yiniiyé yíkai lá jiní. Naaltsoos bá 'ályaa dóo tsosts'idts'áadah yilt'éego bílátsoh yikáá' nidayiiznil jiní.

☆ K'ad chidí bikee' 'ahgo 'át'éego 'anáadaalyaa jiní. Jeeh dígházii 'á' bii' nináadaastsooz yéé 'éi 'adaadingo t'áá jeeh dígházii ndi dadijée' nidahalingo bii' naastsooz jiní. 'Áko biníká 'ájiłgo da t'áá 'áko t'áá bí dani'díłjah jiní. Díí chidí bikee' naadiin naaki béeso baq' da'íł' jiní.

'India hoolyéedi kéedahat'ínígíí Mohammedan dantlíinii bíla' nisht'ajigo t'éiyá yee lééchq'í yídadilnih jiní. Lééchq'í t'óo badaa'ihgo 'adaat'é daaní 'ah jiní. 'Áádóo t'áadoo le'é t'óo badaaiihii t'áá 'aktso nisht'ají t'éiyá yee yídadilnih 'ah jiní.

Jó t'áá ni nitsin 'íí'áhígíí bit'aa' 'ádaat'é.

'Aq' hadaaz'a yiniiyé ndaakaii yiyiłtséehgo ma'itsoh nahalingo 'ánii 'ah. T'áá 'ákót'éego bíbiyił'áq'.

ADAHOONILIGII

Published on the first of each month at the United States Indian School. Phoenix, Arizona.

Address all letters to the Editor, 'ADAHOONILIGII. Education Office, Navajo Service, Window Rock, Arizona.

Subscription rate: \$0.50 per year. Make all checks and money orders payable to The Treasurer of the United States. PIHS 3-1-48 1350

Robert W. YoungEditor
William MorganTranslator

DINE YEE 'AK'INDAALDZIL DOOLEELIGII

⁶ T'ah doo ts'ídá lq'í yíłkaah yéedqá' Phoenix hoolyéedi 'átah 'azlǫ'. Wáashindoon yá ndaalnishígíí dóo Naabeehó binant'a'í béesh baqah dah naaz'ání danilínígíí dóo t'áá 'áájí Bilagáana k'éeda'didléehii Naabeehó 'ta' bá nínadaalnish dooleelígíí dó' yíł 'átah daazlǫ'. 'Átah 'azlǫ'go 'adahodoo'niidígíí t'ah doo hazhó'ó baa dahojilne' da.

Bidáá' Ha'azt'i' hoolyéedi tsékooh hatsoh hool'áhígíí ts'ídá nílélí ch'íhonit'i'di kéyah t'áá 'ííłdǫ hasht'e dahoolyaago Kiis'áanii dóo Naabeehó kéyah deinízinii bich'i' 'qá 'át'é ha'nínéé 'éi bééhózingo baa yádaátí'. Tooh Colorado wolyéego nílínígíí baqah góyaa kéyah bikáá' k'éeda'dilyéeh dooleelígíí nizhónigo hasht'e dahoolyaa jiní. Kiis'áanii t'áá 'tá t'áá 'ííłdǫ' 'áadi nidaaazná jiní. 'Áko k'ad yá'át'éehgo k'éed'ilyéhígíí yee 'ák'ideildzǫ jiní. Naabeehó dó' 'ta' 'ákqó 'adahaaazná ndi doo ts'ídá 'táq da jiní. Díí kéyah bí'oolkqahígíí díkwíí nídeezid yéedqá' shǫ bíł dahóóne' ndi t'ah doo ts'ídá lq'í nayik'í yádadiłtéeh da. Kéyah bee 'iináash hoł bééhózin, t'áadoo biniiyéhegóo 'ákqó joonéel dooleel danízingo doo yídanitáah da. 'Áádóo shǫ 'ta' k'éed'ilyéeh bee 'iinánígíí t'áá 'íiyisíi doo deinízin da. 'Áádóo 'ta' doozáadgóo ha'átchíní joo'ish dooleel daanigo kéyah doo yits'á dabíni' da.

'Azhq' 'akódaat'ée ndi náásgóo niha'átchíní bee bik'i deínildzǫ dooleelígíí 'át'é. Kéyah kónishéígo niha si'ánígíí t'éiyá biyi' 'atł'íikahgo náásgóo ha'át'íi bee 'ák'indeildzil dooleel. Doo nihíhóoghah da hazlǫ'go háadi shǫ Naabeehó 'ta' t'óó'góo t'áá ch'íbi-da'didoodzilgo 'át'é. Naabeehó díí kéyah bí'oolkqahígíí doo deinízin dago t'áá háida Dzilghá'í da, Naasht'ézhí da kéyah 'atłso 'atłeidoonihgo da 'át'é. 'Áko 'inda Naabeehó 'atł'qá kéyah ch'ééh 'ta' náadayókeed dooleel. Naabeehó dine'é nohłínii nihidine'é bilqǫjǫ

nisoozínígíí díí kódaat'éhígíí hazhó'ó nihidine'é bee bich'i' yádaatł'. Díí kéyah nídahadłááh ha'nínígíí náásgóo niha'átchíní danilínii yee 'ák'ideildzǫ dooleelii 'át'é. Kéyahígíí 'atłsé dínéesh- 'íł ha'níigo 'atłdó' t'áá 'ákót'é.

Naabeehó bináhásdzo biyi' 'atłdó' naanish deinízinii yá naanish nishóoyiyołt'eeh dooleelígíí 'ta' sinil dooleel jiní. 'Áko naanish jinízingo baa jii-kaah dóo naanish dahólqógóo yee hoł dahalne' dooleel. 'Áádóo naanish yíká hada'asídígíí dó' Phoenix hoolyéedi dóo 'Ahééheshǫ biyi' 'ta' sinil dooleel jiní. 'Éi naanish nídahadleehegóo kodi Naabeehó bíł nídahojilne' dooleel. 'Áko diné naanish deinízinígíí kodóo 'ákqó 'ahikáah dooleel. Kad kót'éego diné lq'í naanish yá'át'éehii nishódeidiyołt'eeł. 'Áádóo 'ta' t'áá 'áadi naanish yí- dabiłghan dooleel. 'Ákót'éego daats'i' 'inda diné t'áá kwii dabighanígíí t'áa- doo le'é kéyah sání bits'áqádóo hólónígíí bineel'qá dooleel.

Díí kéyah 'at'qá 'ana'í bíł bikáá' kéehwiit'ínígíí 'adahwiis'áágóo t'áadoo le'é Naabeehó bee bide 'adahoot'é danilínii daa'nii'. Bilagáana da 'adahwiis'áágóo kéedahat'ínígíí 'áká' adii- jah danízingo tsídadeezkééz. 'Ákót'éego Arizona dóo California biyi' t'áa- doo le'é k'éedadilyéehgóo díkwígo shǫ Mexico hoolyéedéé' Naakaii nínada- yii'ishgo bá nínadaalnish nt'ée'. 'Áko 'éi k'ad Naakaagíí doodago Naabeehó t'éiyá nínadaalnish dooleel daaní jiní. 'Áko ndi Naabeehó 'as'ahgóo nínadaal- nishgo t'éiyá 'ákót'ée dooleel. T'áadoo hodina'í naanish bits'á níjiikáahgo 'éi

Naakaii nínadaalnish yéé 'áajǫ' 'aní- deidiyołnił. Diné lq'í nidaalnishgóo 'átchíní 'ólta' bá dahólqó dooleel jiní. 'Áko t'áá 'áájǫ' 'ídahoot'qá'go t'áá bí 'ák'indaaldzil dooleel.

'Éi baq danízaadi naanish nihaa dahidit'aahígíí yéigo naanish bidadoł- kaal. T'áadoo t'óó kónízaháǫ' nínadaalnishgo naanish bits'á náhóhjeehí. Naakaii 'éi doo bikéyahgóo t'áá 'ahíł- lááh dadées'eez da. Naabeehó doo 'as'ahgóo nidaalnish dago Bilagáana bá nda'anishígíí doo bíł 'adaaníi da daazlǫ'go Naakaii 'áajǫ' 'anídeidiyoł- niłgo 'át'é.

NAABEEHÓ DIBÉ LA' BAA NDEET'Á

⁷ Kéyah binant'a'í Krug wolyéhígíí Naabeehó dine'é dibé 'ta' baa nídidoo- t'áatł níigo yee haadzǫ' jiní. Hádqá' shǫ díí Naabeehó bikéyah bikáa'gi di- bé dahólónígíí Bilagáana hayíisid jiní. 'Áádóo nanise' kéyah bikáa' hólónígíí dó' t'áá yíł hayíisid jiní. Ha'íisidígíí 'éi Muck wolyé jiní. Dibéhígíí náás kónályaago 'inda ch'ilígíí t'áá yíł 'ahee néelt'e' dooleel lá ní jiní.

'Áádóo Krug wolyéhígíí niditeeh- go Bureau of Indian Affairs daolyéego 'Indins yindaalnishígíí yich'i' hahaa- dzǫ' jiní. Beehaz'áanii bik'ehgo na- nilkaadi wolyéhígíí doo hodíina' 'ta' hasht'e náadaahdléeh yíłni jiní. 'Áá- dóo díí beehaz'áanii bik'ehgo diné na- aldloosh bee náadahódlqó dooleelígíí Naabeehó binant'a'í béesh baqah dah naaz'ání danilínígíí 'atłsé yee lq'í da'as- tǫ'go dóo shí dó' bee lq'í 'aséłǫ'go 'inda bik'ehgo ch'íhodoogáatł ní jiní.

NAABEEHO HASTIIN NIT'EE'

⁸ T'áá 'ániidígo San Patricio, New Mexico hooleyéedi hastiin Naabeehó nilíí nt'ée'go daaztsá jiní. Díí hastiin t'ah hinánéedáq' 'áníigo neeznádiin dóo ba'aan tádiin dóo ba'aan tsosts'id shináahai ní jiní. Tseebídiin dóo ba'aan tseebíí náahaiídáq' Fort Stanton hooleyéegi siláago hólóqogo 'ákwii 'atah siláago t'áadoo le'é yá niyiyeeh nt'ée' jiní. 'Íídáq' shíí Naakaii ła' yit' ahéedahoosziidgo t'áá 'áájí yit' kéédahat'íígo hodeeshzhiizh. 'Áko 'éí 'ániid'índa daaztsá jiní. Ho'dizhchíí dóo táadi hawoo' náhasdlíí jiní. Díí hastiin yéé Francisco Saiz wolyéé nt'ée' jiní. Dóo t'ah t'áá yéigo bidziilgo daaztsá jiní.

SILÁAGOLTSOOÍ ƁA' 'OODLÁÁ' JINÍ

⁹ Lawton 'Oklahoma hooleyéedi siláago ła' t'ah 'ídahoo' aah jiní. 'Ániid nídeezid yéedáq' 'áadi siláago danilínígíí ła' 'oodláá'go tsi' deeyáá lá jiní. Siláago dabighan yéegi t'ée'go nádzá dóo bee'eldqohsoh chidí naa'na'í yígíí yíi' dah neezdáa dóo kin haal'á yéejigo bit dah dii'na' jiní. Kintahdi siláago yah 'i'iniíí danilínígíí ch'ée' bikée' bit naanída'ílyeedgo chidí t'óó 'ahayóí yik'í bit na'ayáá lá jiní. Díí chidí naa'na'í kin ndi yit' ch'ídoogaałgo 'ádaal-yaa jiní. Kin naaznilígíí ła' yik'áq' yíyáago shíí kin yéé 'ahiih nídahaas-dáaz dooleet' nt'ée'.

Monterey, California hooleyéedi 'ólta' bá kin ła' nínáadadood'niłgo biniiyé hasht'e halnééh nt'ée', 'ákwii díí 'ashkii naaltsoos yikáá' sidáhígíí 'óola béeso naadiin baq' da'ilínígíí yadiizini' bi' shijaa'go néidii'q jiní. 'Oola béeso naadiin baq' da'ilínígíí tádiin dóo ba'aan tsosts'id bi' sinil lá jiní. Díí 'ashkii 'éí Mike Maiorana wolyé jiní. Naakits'áadah 'éí bináahai jiní, 'áq-dóo ła' nínáadajisdláa'go t'áá 'át'é 'ahí-ólta'go tseebíits'áadahdi miil béeso biighahgo nídajizláa' jiní.

NAALTSOOS 'ADAHA'NÍLÍGÍÍ

¹⁰ Kóhoot'éeedáq' siláago 'atah dají-líí nt'ée' yéé ła' tájilt'éeego naaltsoos 'atah 'adahii'niit dooleet', 'éí bee niha-di'doot'áat' dajiníigo Na'nízhoozhígi dajíikeed. Bilagáana 'asdzání naaltsoos 'íí'íni nilíigo 'éí bídajíikeed nt'ée' dooda hodíiniid. 'Áko t'áá nihá bée-hodooziit', t'áá daats'í 'íiyisíí doo nihaa didoot'áat'góo bee haz'q dajiníigo Na'nízhoozhígi 'aa dahwiinít'íí góne' yah 'adajist'í' dóo há baa hwiiníst'íid. Ndi t'áadoo haa náadeet'áq da. 'Indins danohł' 'éí baq' naaltsoos 'atah 'adahoh-niit dooleet'ígíí doo bee nihá haz'q da daho'doo'niid. Díí tájilt'éeego naaltsoos 'ah'niit dajókeedígíí 'éí nizhdilt'éeego Naasht'ézhí jilí jiní. T'áat'á'í 'éí Naabeehó. 'Áádóo Civil Liberties Union wolyéhígíí Yootóodi nihá baa nínáahó-dóot'íit' dahat'niigo 'agha'diit'aahii ła' há shodayoost'e' t'áá 'át'é há yik'é nida'azlá jiní. Há baa hwiinít'íih yéé t'áá 'áhánidéé' bich'í' hoolzhish nt'ée' Naasht'ézhí danilínéé nihí t'óó yóo 'adiit'q ní jiní. Háalá díí naaltsoos 'adaha'níłgíí t'áá 'aaníí nihaa deet'áqgo nihidine' é yéé kéyah da yik'é nida'íilée dooleet' sha'shin daaní jiní.

'Agha'diit'aahii 'ályaa yéé 'áníigo díí k'ad 'Indins 'atah naaltsoos 'adayiiniit dooleet'ígíí bá 'ashja 'iilaa nt'ée'. K'ad t'éiyá ts'ídá haa shíí nízáad nínáahoolzhizhgo 'índa 'ákót'éeego ła' bik'í náahodoolzhish sha'shin ní jiní.

Yootó bináhasdzooígíí biyí'dóo Naakaii Fernandez wolyéego Wáashindoondi 'atah dah sidáhígíí 'áníigo New Mexico biyí' 'Indins 'at'áq' dah naazh-jaa'góo 'aláqj'í' nijizíinii díí naaltsoos 'adaha'níłgíí hazhó'ó bee shich'í' hadazhdoodzih yéé ní jiní. Dazhnízin daats'í. Doo daats'í dazhnízin da ní jiní. Diné doo deinízingóósh bízhnít-kad dooleet' ní jiní.

STATES BIBEEHAZ'ÁANII

¹¹ States wolyéego nídahasdzooígíí biyí' baq'hági 'ádaat'éii bee 'ádida-hozhdiyiilt'éeego beehaz'áani bik'ehgo ndaho'diit'eshígíí dóo bik'ehgo 'aa dahwiinít'ínígíí 'Indins danilíinii kéyah bá nídahasdzooígíí bikáa'gi dó' bee 'aa nídahat'íi dooleet' ha'níigo k'ad Wáashindoondi baa dahwiinít'í jiní. Ɓa' 'ádaaníigo díí beehaz'áanii 'Indins bitah yit'éhígíí ts'ídá bá yá'át'ééh daaní. Háalá 'ákódzaago 'índa Naabeehó bináhasdzo biyí' ts'ídá yíni beekt'ée góne' beehaz'áanii diné bá siláa dooleet'. Bee haz'áanii wolyéhígíí doo ts'ídá bee 'atí-'ál'íinii t'éiyá 'óolyée da. Beehaz'áanii ła' bine' 'idí'nóochéet'íi 'ádaat'é. Díí beehaz'áanii nihitah yit'ée' ha'nínígíí dó' binahj'í States wolyéego nídahasdzooígíí biyí' t'áadoo le'é Bilagáana yee 'ák'idaadláhígíí t'áá 'atah nihidéet'í' dooleet'go 'át'é.

NELSON DAMON

¹² Diné ła' Nelson Damon wolyéego béesh baq' dah naaznilí 'atah nilíigo díí k'ad Naabeehó bitahgóo t'áadoo biniiyéhégo Bilagáana "Social Worker" danilínígíí t'óó 'ahayóí, ní jiní. Naa-t'áaniishchíin Naabeehó yitahgóo naazdáhígíí dóo Bilagáana da t'áá háii-da Naabeehó dine'é bee bide 'adahoot'éii bit' béeedahózinígíí, bee 'áká 'e'el-yeed ha'níigo biniiyé naaltsoos hadadilne'ígíí há hadeidile'go t'éiyá yá'át'ée' dooleet' ní jiní.

HWE'ESDZÁAN BIYA HOZHDIŁHÉÉS NT'EE'

¹³ Bilagáana James Townsend jool-yéego she'esdzáan doo shíneedlíi da silíí jinízingo t'óó bit' yéé 'áhozhdoolíit' biniiyé bee'eldqoh bit' yah 'ajíit'q' nt'ée' bit' 'azhdeesdqoh jiní. 'Asdzání t'áá sizíí nt'ée' tá'ádidoogis biniiyé táyi' sídáago bit' yah 'ajoolwod dóo bee'eldqoh bich'í' bit' hajíidéél' nt'ée' biwos góne' bit' 'azhdeesdqoh jiní. 'Áádóo 'asdzání yéé t'áadoo hodina'í daaztsá jiní. Díí 'asdzání k'adéé 'i'niit'chíí nt'ée' jiní.

HA'AT'ÍÍ SHÍÍ DEESDQOH

¹⁴ Kansas hooleyéego náhasdzooígíí bikáa'gi wóda'ho ha'at'íí shíí diitaa' jiní. Doo deeghánidéé' ndi ła' dajíit'q' jiní. Chidí naat'a'í daats'í ła' yit'ah nt'ée' diitaa' dazhniizíí' nt'ée' jiní. 'Áádóo bik'íj'í 'índa sq' "meteor" wolyéhígíí 'át'é lá hodoo'niid jiní. T'áadoo le'é béesh daats'í 'ádaat'é haa shíí néel'q' jóhona'éí yinídeíjeehgo 'át'é jiní. T'áá nahasdzáan 'át'ínigi 'át'éeego. Díí meteor wolyéhígíí nahasdzáan t'áá 'áhánigi ła' yáq' dilwo'go t'óó báahá-dzidgo niichxih dóo diłh'ih jiní. Ɓahda yíichxih dóo diitah jiní. Níłch'í hólónígíí t'áá 'áhánij'í deigo nineel'q'. 'Áko díí meteor wolyéhígíí níłch'í hólónéé yíih yilwo'go niidoh dóo t'áadoo hodi-na'í diłh'ih jiní.

Kansas hooleyéedi díí meteor dajíit'ánígíí da' 'anaa'ash' náahásdlíí' dajiníigo nida'ahízhdiłkid. Díí meteor wolyéhígíí wóda'ho diitaa' ndi ni' t'áá 'át'é hasdił jiní. Bilagáana t'óó 'ahayóí t'óó yéedaasdzíid jiní. 'Áko ndi t'áadoo ła' haada jiidzaa da jiní.

Denver hooleyéedi kéedahojit'ínígíí 'éí t'óó ha'at'íí shíí wóda'ho ha'a'aah bich'í'go yilwołgo dajíit'q' jiní. 'Éí t'áá 'éí Kansas yikáa'gi deesdqoh ha'nínígíí 'át'é lá jiní.

Díí béesh daats'í 'ádaat'éego nahasdzáan dóo jóhona'éí dah si'ánígíí bita'gi dah nidaaldo t'óó 'ahayóí hólóqogo 'át'é jiní. 'Áko ndi ła'háda haa shíí nízah nínáahálzhishgo 'índa nahasdzáan níłch'í bikáa' hólónígíí yíih hijeehgo nahasdzáan yikáa'j'í' nahini-dééh jiní. Jó 'éí danitsaaígíí 'áat'ha'ní. 'Ádaat'íisígíí 'éí t'áá 'ákwíí j'í nahini-déehgo 'át'é jiní.

PLEASE POST

PLEASE POST

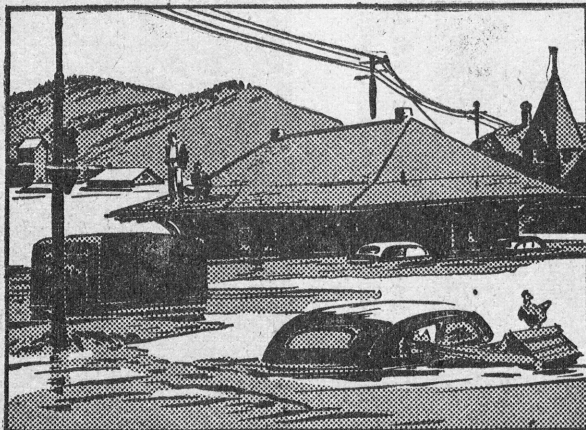
IT'S YOUR RED CROSS...KEEP IT GOING

Give Generously!

WHY THE RED CROSS NEEDS YOUR HELP IN 1948

Report on 1947:

Miracles of mercy which never could
be done without your dollars . . .

1 REMEMBER THE FLOODS? In 50 different floods, the Red Cross saved countless lives by helping to evacuate affected families, by sheltering, feeding, clothing, providing medical care and rehabilitation for thousands of stricken people.

2 REMEMBER THE FIRES? The Red Cross aided 161 times at fires in forests, hotels, tenements, homes. It spent \$1,250,000 in one fire alone to ease the suffering, restore health through hospital and medical care, provide shelter, revive hope for the homeless families.

3 REMEMBER THE HURRICANE? Fifty-five wind storms required many millions of Red Cross dollars, all outright gifts to afflicted families for the restoring of homes, furnishings, clothing, even the means of livelihood for individuals made destitute by disaster.

4 VETERANS HAD PROBLEMS. The birth of a baby, death in the family, help needed to pay bills—2,029,007 cases for veterans and their dependents were handled by the Red Cross last year. For counsel, information, financial aid, the Red Cross advanced \$6,441,983.

5 VETERANS NEEDED CARE. In Veterans Administration offices, the Red Cross served 1,095,832 cases involving claims, dependents, personal problems. Over 12,000 Red Cross hospital volunteers cheered veterans with entertainment, companionship, instruction.

6 HOSPITALS NEEDED HELP. 12,900 Nurse's Aides—all volunteers—lightened nurses' work in civilian hospitals, clinics, public health agencies and Red Cross blood donor centers. Red Cross Motor Service, too, made 668,000 calls, carrying convalescents, disaster workers.

7 THE NEEDY WERE CLOTHED. Red Cross volunteers produced 2,480,600 garments, 84,500 layettes, and quantities of surgical dressings. The articles were gratefully used in disaster areas, in community institutions, in civilian, military and naval hospitals.

8 THE SICK WERE CARED FOR. Red Cross instruction in care of the sick, mother and baby care, and family health brought vital protection to countless homes in many communities. Over 2 million home nursing certificates have now been issued by the Red Cross.

9 FIRST AID SAVED LIVES. Over 11 million Americans have been trained in Red Cross emergency care, reducing immeasurably the terrible toll of accidents on our highways. Red Cross instruction in swimming and life saving, too, prevented innumerable drownings.

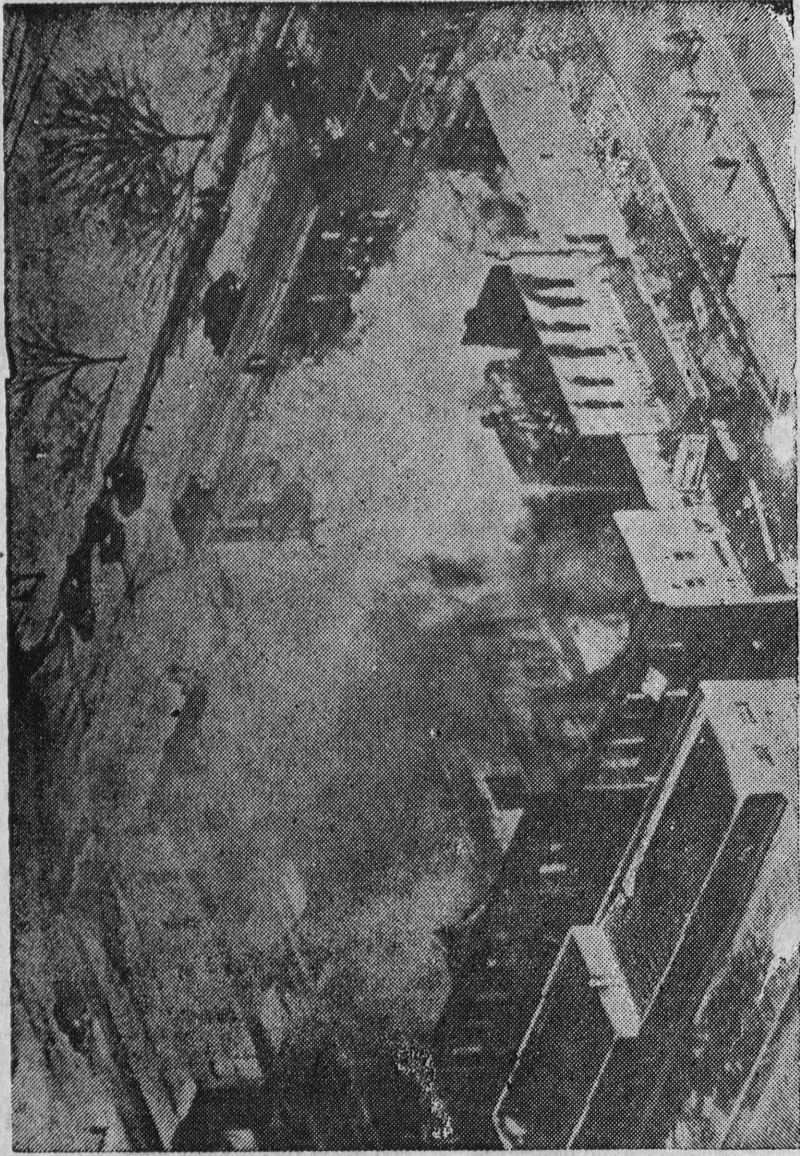
10 BLOOD SAVED LIVES. Your Red Cross brought the miracle of blood to many of those in need. Now, a new Red Cross program is on the way—eventually to make blood and its derivatives available to all without cost for the product.

Someone near you, someone dear to you . . . perhaps you yourself . . . will benefit in 1948 from the humanitarian services of your American Red Cross.

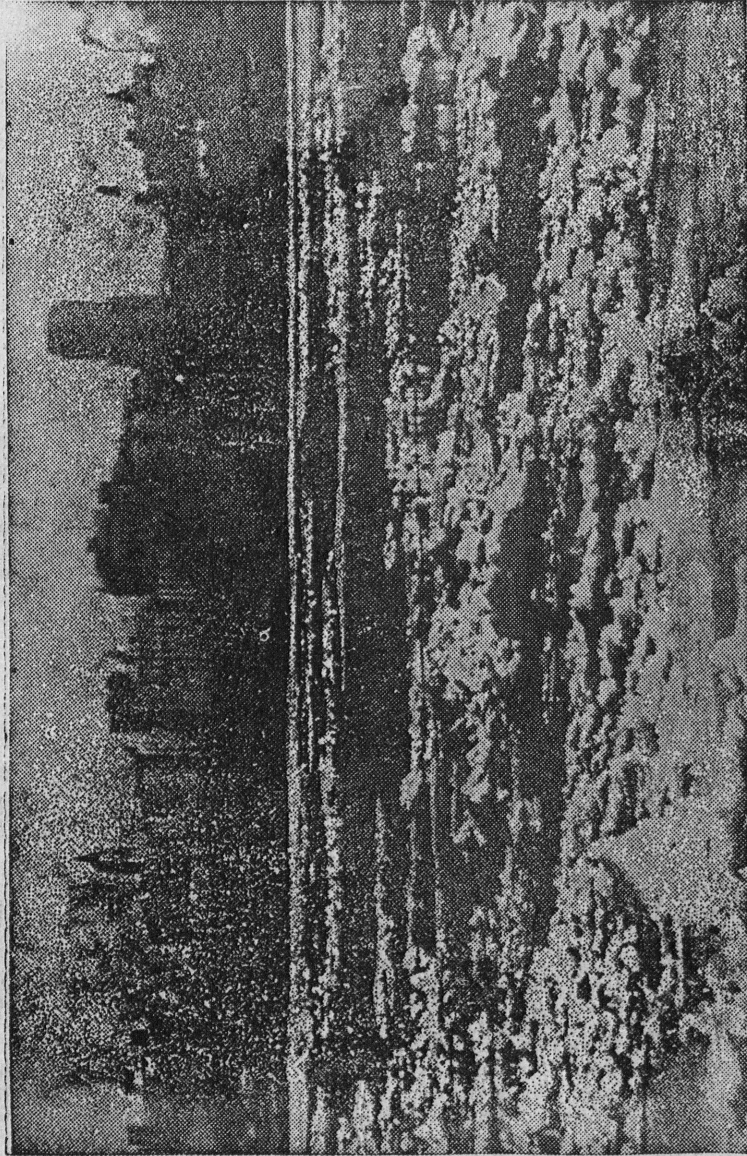
There is no nobler aim of mankind than this . . . the never-ending task of solacing, healing, helping those in need.

There is no investment that pays you back so many times over . . . as your contribution to the 1948 Red Cross Fund.

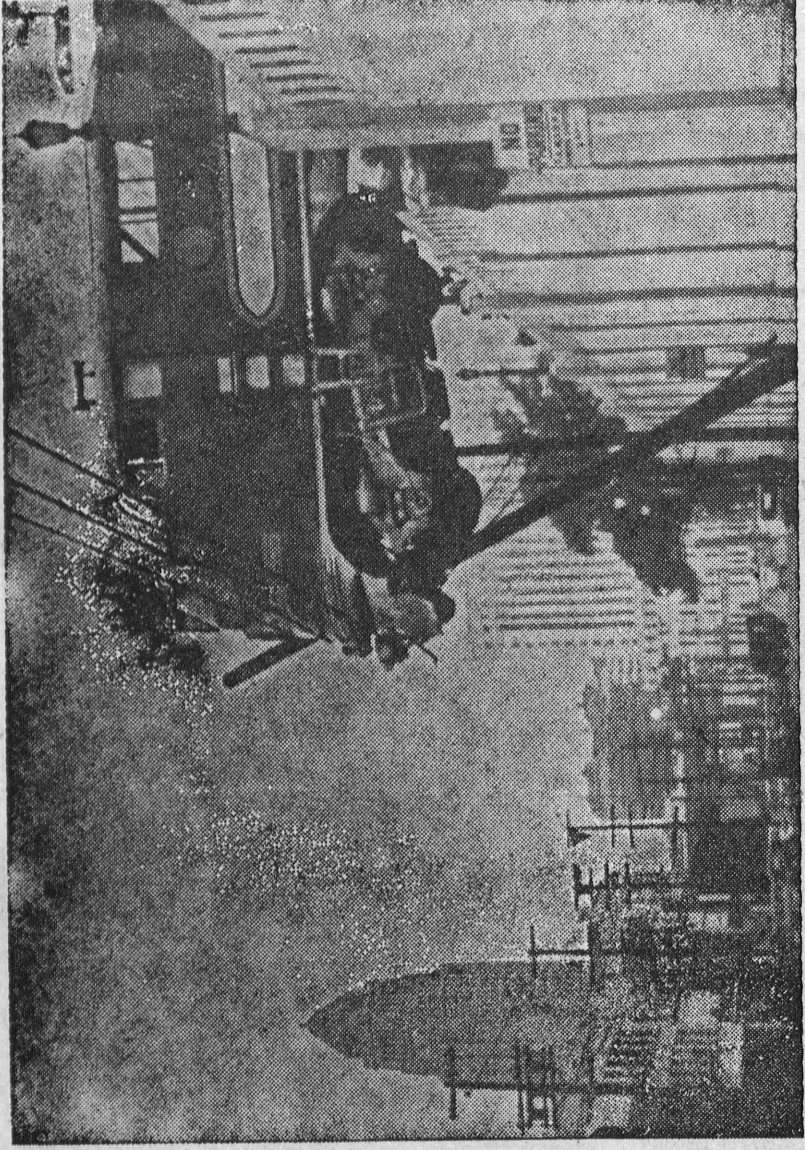
Again this year, be proud . . . and grateful . . . to give what you can.

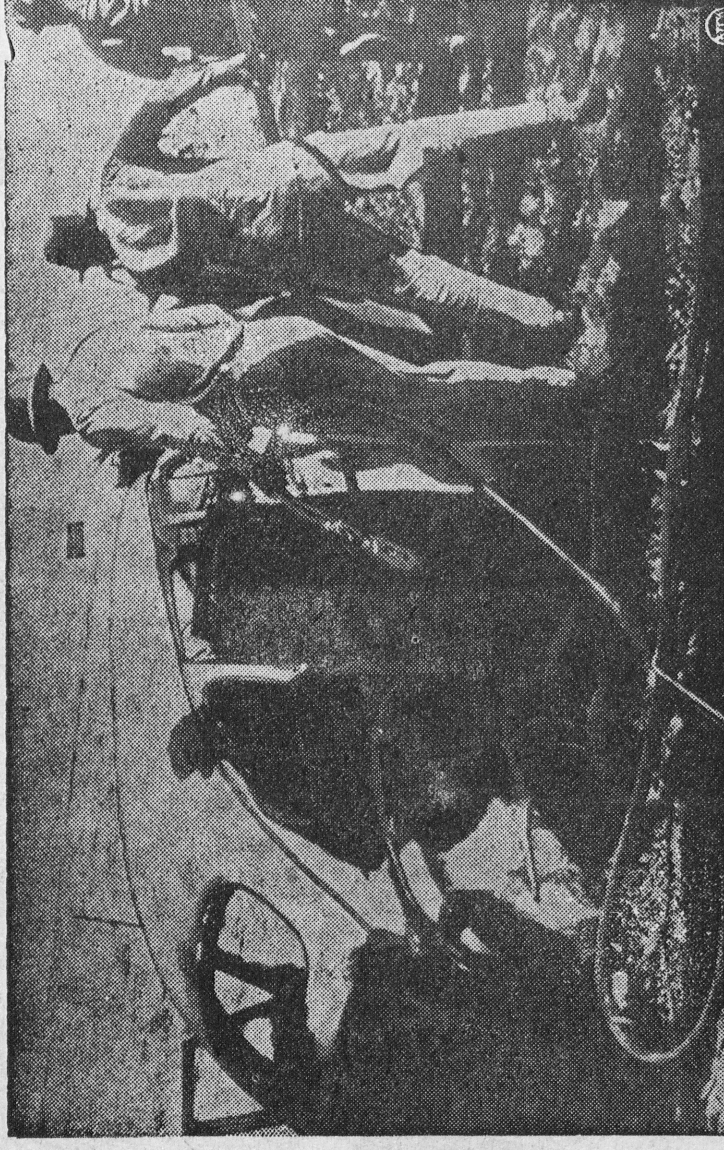
Texas hoolyéedi kin 'aktso bā' hada'diizk'áq'go sinil. T'óó bááhádzidgo deesk'aazgo bi-niinaa hojobá'ígo kó' dazhneestsiz jini. Kin naakits'áadah sinil díílid jini. T'áá 'át'égo naakidi neeznádiindi miil béeso bííghahgo 'adílid jini.

Díí kwii kin hoal'áhígíí Memphis wolyé jini. Tooh nílínígíí 'éí Mississippi wolyéhígíí 'át'é jini. Tooh nílínígíí 'ashdla'áadah náahai yéé dóó wóshdég' ts'ídá t'ah doo kót'éego nánátin da nt'éé' jini. Ts'ídá k'ad 'inda nánástin dóó yidzaaz jini.

Kó' na'atbaqsii 'ániid náadahasdlijj' yéé Lo s Angeles hoolyéedi ta' wó'qqlwod jini. 'Atiin ha'naa niilwod dóó náanátahijj' k'asdáq' bidah 'anánáalts'id jini. 'Ako ndi t'áadoo ta' haada hoolaa da jini.

Deming New Mexico hoolyéhé dóó t'áá 'áhánigi ta' chidí dahóogháq' jini. Deeyol dóó teezh bee chahóóthéelgo chidí 'atíingóó deíjeeh nt'éé' 'at'k'áq'h yilwod jini. T'áá 'áajj' 'a-hilyeedgo wónáasdóó tseebíí 'at'k'áq'h yíjéé' jini. Tájilt'éego 'éí dazhneezná jini. 'Ashdla-jilt'éego 'éí t'óó 'atídazhdíilyaa jini. Chidí yéé dadíílid jini.

gisgo yaa naaghá, 'áko Tóli 'áá níyá dóo ání, "Łíłchogii dootł'izhiitsoh, náhookosdée' níyol nahalingo nídiilyeed. T'áá 'át'é shiyódí bá nídiilyeed."

'Ashkii Gishí, Diné binant'a'í k'adée bik'ehgo łíł' haajeeh. Łíł' bił deiltéhiigí hodínóonéet yíká sodadilzin. Baa dahoneeznáago nítabidí'nóoltsxis sha'shin. Hózhó łíł' bikáa'gi wóyahgo dah naazdá, t'áá 'át'é łíł' nahalin. 'Ashkii Gishí náas niníyá 'áádóo 'i'níłta'. Táají' ni'níłta'go Diné bilíł' naakits'áadahgo 'aláahdi dadilwo'ígíí háájéé'.

Łíł' bił deilyeedígi ch'ééh t'áá 'atkéé' łíł' bił deilyeed, ndi łeezh bee chahóóthéel, 'áko doo 'ééhózin da. Łíłchogii dootł'izhiigí t'áá hazhó'ogo yilwoł dóo 'akéédée' niníłtízh. Díigi 'át'éego łíł' yijah, Tóli be'esdzáqké dóo bik'isóo t'óo bił dahóóyéé', ndi Tóli doo bił yée' da, t'áá 'ákót'éego Báhi neeneztáq'. Cháshk'eh 'atnii'gi łíł' yijahgo łíłchogii dootł'izhiigí 'akéédée' yilwoł. Báhi naaniigo dée'łíł' nt'ée' łíł'ígíí t'áá 'i'yisíi yéigo yijah, dóo Łíłstł'inii dóo Łíł' Bítáa'gi dah łizhinígíí 'aláqjii' 'ahinoolchéel. K'ad lá 'inda, Báhi łíłchogii dootł'izhiigí 'ííłní, k'ad yéigo nídiilyeed. Łíłchogii dootł'izhiigí t'óo k'íhi-neezdéel dóo nikéshjah. T'óo 'ajootł'izhgo dah diilwod. Dootł'izhii bitsiit'áagi béstł'ónéé t'óo béshjah, 'inda Łíłstł'inii dóo Łíł' Bítáa'gi dah łizhinígíí náánáta' łíł' t'áá 'áhánigóo deíjeehgo yiyiłtsá. 'li'ni' ba'ádígíí nahalingo yilwołgo honeesná. T'ááłáhádi 'adzoolt'oh 'ánizahgóo 'atsi'eelwod.

Dáqago yas dadiyíł nahalingo Tóli baa hojoobá'í yée 'áádijíł. T'áá 'aak'ee náhoodleeł bik'eh łíłchogii dootł'izhiigí náyiyiłtíh. Diné t'áá 'át'é nt'ée' danízaadée' nídaakahgo łíł' bá deinéł'í. Ła' dñé bilíł' Tóli bilíłchogii bił 'ahididoo'nił ch'ééh daaní. T'áá díkwíigo bił 'ahí-dahii'nil. Tóli łíłtsa'ii dadootł'izhiigí t'éiyá bił 'ahée-dii'nił dooleet ní.

Tóli haastih dóo be'esdzáqké doo yíneesdlíid dago bilíłchogii dootł'izhiigí t'éiyá binaanish. Bilíłchogii yich'í' yáłti' shínaa' yíłniigo dóo łíł'ígíí bił bééhózin dóo 'ayóo 'ábóní. Diné Tóli doo 'ahályáq da daaní. Tóli łíłchogii 'ayóo 'áyóní, be'esdzáqké dóo ba'átchíní biláahgo. Baa', 'aláqjii' be'esdzánígíí haastih dóo łe' nízin silíł'. T'áá níléidée' łíłchogii dootł'izhiigí yaa łe' nízin, t'áá 'átajii' t'áá 'éi t'éiyá hanaanishgo biniinaa, 'áko łíł-

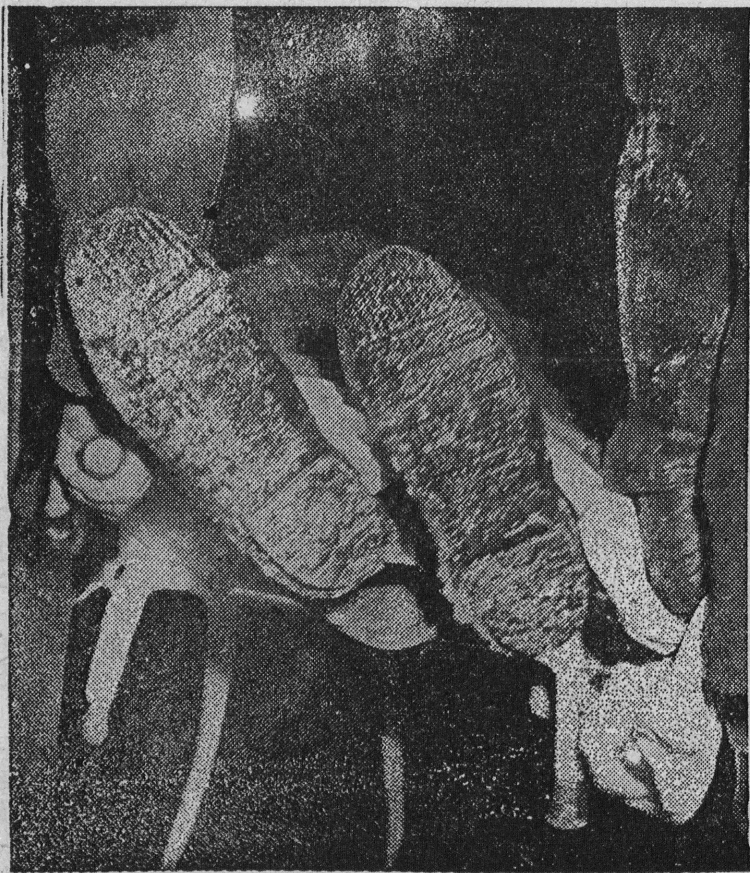
chogii dootł'izhiigí yizée' yideez'á. T'óo baa yáhásinigo Tóli nibidini'á 'áłtsé łíł' 'ahadeeskai yéegi t'ah doo yaa yoonéeh da. Ndi łíłchogii dootł'izhiigí yee 'ast'íid yée 'éi yaa yooznah. Łíłchogii dootł'izhiigí yizée' yideez'á-néé baa hoolzhiizh, Tóli bimá yázhí Lók'ach'égaidi bik'i-nahagháago 'ákóq' 'íiyá.

Náhást'éi t'ée' nahayáádée' nádzáago bilíłchogii yíká 'íiyá, t'áadoo hanályíhí. Nt'ée' łíłchogii yée 'ádin. Tóli doo bił bééhózin da be'esdzáan bilíł' Dziłíjiin biyi'-góo 'ayíłlóz dóo 'áadi dah yiyiiztł'ó, bini' dichin bidi-yoołhéel biniyee. Binák'eeshto' náálíigo dóo ch'éená bi'-niłłhíigo bighandóo dah diiyá łíłchogii yíká 'anítáq'. T'óo 'ahayóí yiskáqgo džił yas bee daalgaaidée' nádzáago bik'ini'izt'óod dóo bilíł' yqah bini' dóo bináa' háádée' shíł sinilgo.

Łíłchogii łíł' bighan bá dideeshłíł nízingo hodeez'á, 'áko doo náánáta' łíł' yíh náádoodáat da. Ho'niitsá nahalingo tsin diltł'go yootł'igo łíł' bighan yich'í' nikiniyá. T'áá dáádíłjahjii' niníyáago łíł' bighan góne' dée'łíł' t'áadoo yidiłłtładí. Bináa' t'óo kóníłtso silíł'. Hazhó'ó yíizí' dóo náas nikiniyá ch'é'etiin gónaa. Kq' bíłák'e háákééz dóo diitaa' 'áádóo 'adík'áq'. Łíłchogii yée bich'í'go 'anoothoł. Tł'óót k'íníłładgo biyiyááh dah naadeet, bik'os sid t'éiyágo. Tóli tł'óót yaa yidiłá, dóo bik'os sid yée yinázhchid, 'áádóo łíł' 'áníigo binił'ááh.

T'áá 'éi bit'ée' Tóli łíłchogii yíghahgi biiská, 'áádóo 'ahbínigo łíłchogii łéechq'í nahalingo bikée' níyá. Be'esdzáan 'aláqjii'ígíí bich'é'etiinjii' t'áadoo 'iits'a'í tł'óógóo sizí. Tóli t'éiyá be'esdzáan yich'í' yááłti' dóo néineesxaal. T'áá yichago t'áá 'aaníi łíłchogii bi'niłłhíł nt'ée' ní. T'áá 'ákóq' ni'góo yichago jiztł'igo Tóli ch'íníyá dóo łíłchogii 'ííłní, "Díi tsé k'ad dah diimáas." 'Áádóo Tóli be'esdzáan táa' dabighanídí łíłchogii yiníłlóz, t'áá 'at'q' t'áá 'ahee néelt'e'go biyódí yá 'atł's'áinínil. Łíł' yikáa' dah neezdáago ba'átchíní dóo be'esdzáqké daachago bāqah dah shijée'. "Ha'át'íishq' biniyee nihi-ts'áq' dah diinááh? Hahgoshq' nihaa níłíłdát?" 'E'e'-aahjigo déez'łíł'go 'ání, "Doo 'ádadoohníł da. K'adée sá shi'niłłhí. Shínaa' bił hózhóqgo 'iináágóo deet'ááz. Doo nídeeshdát da."

'Áádóo Tóli t'áadoo néiłłtsáq da, ndi bahane' t'éiyá hiina', dóo baa dahojilne'.

Díi kwii hakee' ch'ini'áhígíí Ohio hoolyéedi kin diiltłago 'atah kq' jiniłtséesgo binjilnish nt'ée' kin hak'iłłdát jini. Kin bił' tó łikaní wine wolyéhígíí 'ádaal'łíł' nt'ée' diiltłá lá jini. Béeso naakidi neeznádiindi miil biighahgo 'adíłil lá.

Díi kwii bee'eldqoh dah deíjaahgo naazínígíí 'Arab dine'e 'ádaat'í jini. Jew dine'e yíł da'ahigáqgo 'awée' łá' deineez'łíł' nt'ée' nídeistj jini. Jó 'éi kwii łá' 'awée' dah yoot-téetgo bikáa'. 'Arab dóo Jew kéyah t'ah ndi yaa da'ahigáq.

DOOTŁ'IZHII ŁÍÍ'

(A Navaho story from the collection of Richard Van Valkenburg, entitled THE TURQUOISE HORSE. It is printed in the present form to meet the urgent need for more reading material in literacy classes now being conducted on the Reservation.)

Táadi sq ná'oogqá'dáq' hastiin léi' Tóli wolyéego Báalók'aa'í nahós'a'gi kééhat'íí nt'ée' jini. T'áa 'íiyisíí té'ée'í bik'ee doo asohodéébéezh da, ndi 'éi t'áa hó té'ée'í 'áde 'ájiilyaa jini. Łíí' danizhóni yígíí 'ayóo bíchq' yízh-déelnigo dóo shilíí' 'alááh dooleet' jinízingo náá'íibíjh téiyá baa nidizhneedzá jini.

Nt'ée' t'áadoo hooyání Tóli náá'íibíjh yaa naaghá yéé yik'ideeyá jini. T'óo shá bíighah hooghangí sidáago 'e'e'ááh jini. 'E'e'aahjigo t'éiyá déez'íí go sidáa feh jini. Díí hastiin be'esdzáán 'aláqjii' yígíí Baa' wolyé jini. T'áa 'ákwií jii' 'e'e'aahjigo jidéez'íí go biniinaa wónáásdóo Baa' doo bił' 'ákódzaa da jini. 'Áko hataatíi 'ta' yíká 'i'íí'á'. Hataatíi níyáago Tóli yílák'e doolnii' dóo hooghan góne' yit' 'ahit' halne'go síké jini. Hataatíi 'éi t'áa 'íiyisíí diné haniihii nilí jini. Hála' yiyiitsoodgo, "Da' béeedahadzidi-ísh doo 'ta' haada yinilaa da?" hańi jini. "Dooish t'áa-doo le'ée doo 'ákót'éeégóo yíit'séeh da? Dooish dadiyinii baa nayíyeet da?" hańiigo díkwíígóo shíí nahódéetkid jini.

Tóli naizyeel lá. Yootgáii 'Asdzáán yaa naizyeel lá. Yé'ii yá naal'a'í nilíigo 'áko 'ábíńí, "Łíí' doo 'atíníł-íí da, 'éi ná yíit'sá. Yé'ii doo t'óo t'áadoo le'ée neiniih da, 'áádóo Łíí' ts'ídá 'agháadi 'ánoolinii nee hólq' dooleet lá."

Tóli bíla' ditłid, hataatíi hózhq' yéigo yótq' go, 'áádóo naizyeelii hazhó'ó yaa hoolne'.

"E'e'aahjigo díí jii Łíí' yilwoł bíighahdi tó naaki 'ahidiilí, 'éi baa jighááh. 'Ta' 'tichíí' dóo 'ta' 'éi 'titsó. Bi-deiijigo nitsaago dah 'azká. Dah 'azkání bikáa'gi 'ayóo 'áhoníłtéel. Díí 'ayóo 'áhoníłtéeligi Łíí' da'atłchiní Diné bilíí' t'áa 'át'ée 'ahidii'nilgo ndi bilááh 'anéelqá'. Łíí'chogii dootł'izh 'ayóí da 'át'ée léi' bá nidzit'ih. Bik'ííníyá dóo sínílohgo 'índa nít hózhq'go hool'áa dooleet, "shíńi Yé'ii.

Hataatíi Tóli yíla' yíidííchid. Bitádídíín bízis ha-yíitsooz dóo tádídíín 'ta' hayííjaa', dóo t'áa díijigo yideez-nil. 'Áádóo Tóli 'ííńi, "Sitsóí, díí tsé bikáa'gi Łíí' da'atłchiní dahólónígíí ndaalzheehii bits'áqádóo t'áa 'ákót'éeego diséts'áq'. Naatsis'áán dóo deigo Łíí' nít dooldlosh. 'Áadi bik'ídíínáát. Díí jii ná sodiszin dooleet, 'áádóo nít'iz ná nideeshnít. 'Áádóo 'e'e'aahjigo díínáát. Baa neisí-níyeelígíí yee nít halne'. Doo bik'ehgóo 'íinidzaagóo bááhádzid," ní jini.

Nideeshnii' dóo 'ashdla' yiskáago Tóli kéyah hoo'í-neégóo yílááhgóo 'íiyá, doo hoo'íí da léi'góo dah diiyá. Dah diigháahgo 'asdzání baa daacha dóo díí' yiskáago Naatsis'áán binídazhdeeshł'izhígóo yigáát. Biláqjii' tsé 'tichíí' 'atł'ídaasgizgo 'ahool'á. 'I'íí'áqgo tó 'tichíí' dóo 'titsó ahidiilíńi níyá. 'Áádóo hódahjigo tsé bikáa'gi Łíí' da'atłchiní hólónígíí si'áqgo yiyiit'sá.

'Áádóo biiskání jónonaa'éi t'ah doo haaghááhgóo Tóli tó nilínígíí tsé'naa níníyáa dóo Łíí' da'atłchiní dahólq' ha'nínéé yich'í'go dah diiyá. Dził Dinilgáii wolyéhígíí bine' 'i'íí'áqgo Tóli tsé Łíí' bikáa' dahólq' ha'nínéé yikáa'-gi haayá. Biláqjii' 'ayóo 'áhoníłtéelgo t'oh bee hodootł'izh. Tóli biitkaahgo t'ée'go t'óo náldzid. T'óo 'ool-jée' bits'ádí'ńídingo yigáatgo yinéł'í. Béesh 'est'ogii yéigo yótq' dóo Yootgáii 'Asdzáán yich'í' sodilzin, bi-ch'áq' naagháa dooleet biniiyé. Kéyah doo yééhósinii yikáa' naagháago 'éi baq. Hoos'íidgo jónonaa'éi bik'í-díitłláadgo Tóli díłq' ndahalíngóo yidíizts'áq' dóo nídií'-na. 'Atsi' bist'e' yéé t'áadoo yiyání tsé bikáa'gi bibéesh 'est'ogii hataatíi baa yini'ánéé niini'áq' dóo sodoolzin. 'Áádóo ha'íí'áqgo dzígaigi Łíí' da'atłchiní dah naazhjaag-go nidaakaigo yiyiit'sá. Dah naazhjaa'ígíí Łíí'chogii ni-dabi'eesh. Łíí'chogii t'áa sahdii naazí. Łíí' dah naazh-jaa'ígíí 'atłs'áq'hjii na'a'eeshígíí yichago 'atł'í' náada-diit'ash. Tóli bilíí' t'óo yináldzid dóo bikéł'óol t'áa 'á-t'e'igo k'íínísh. Tági jii Tóli Łíí'chogii dootł'izh yéé yaa naa'na. Díí jii góne' t'óo báhádzidgo tsétah léi'gi jini-yá. Tsé daalchí'ígíí 'ádaatłs'óózigo baa 'adahasdza. Baa 'adahasdzaní góne' 'ta' tó háálíí lá, dóo bits'áqjigo

t'oh t'óo 'ahayóí yil'á.

'Ákwii Łíí' léi' bikee' ts'ídá 'aláahdi 'ádaníłtso léi' nidabitiingo jiiłtsá. Tsé baa 'ahoodzaní yígíí tsídii biyid nahalin. Bich'ée'dáq'gi hastáqadi 'adées'eez. 'Ákóne' nizhónigo Łíí' jólohígi 'át'ée, ch'ée'etíingí 'áhoolts'íísí léi'. T'áa 'ahánigi dah yisk'id léi'gi chá'ot 'ta' yik'íńíyá.

Díí jii góne' tsin naayidiitł'qad dóo naa'íiníłkaad. Díí tsin Łíí' da'adłáqgo yiniyé yah 'ííjée'go bee bidádi'-dooljah nízingo. Jiiigo Tóli 'atłhosh feh. T'ée'go t'éiyá dah yisk'id bikáa' dóo tsé baa 'ahoodzanígi yinéł'íí feh.

Nt'ée' 'tah t'ée'go 'ooljée' 'tígai silíí' dóo dzígaigi chaha'oh dahazłíí. Dah yisk'id bikáa'góo níyol. Biizhii bináa' 'tichíí'go dzígaigi naanáát'ah naalzheehgo. Chahałtheet biyi' ha'át'íí shíí hidees'náa. Hoot'ííjii' ch'ékai nt'ée' Łíí' da'atłchiní 'ádaat'íí lá. Łíí'chogii 'ayóí da 'át'ée léi' 'aláqjii' yildlosh, hódahgo dah nanit'áago chahałtheet yiyi' naaghal. Tsé baa 'ahoodzanéé ch'ée'dáq'gi niikai. Łíí'chogii 'atsé yíizi', 'áádóo naanánoolniitgo bitsiigha' naanáát'das. 'Áádóo tsé baa 'ahoodzanéé góne' 'i'íí'eezh. Tóli yich'ée'dáq'jii' nídiilwod, dóo haneetehee dádi'ńíł-jée'. 'Atłso dádi'ńíłjée'go t'óo báhádzidigi 'íists'áq'. Dá'deeljée' yéé Łíí'chogii yik'áq' yilwod. Tsin yéé t'óo da-ditłid ndi t'áadoo náát'dáaz da. T'áadoo bitah haz'ání Łíí'chogii dáádíłjah yich'í' náádiilwo' dóo yik'áq' náłwo'.

Tóli t'óo yinéł'íí dóo sodilzin. 'Áádóo Łíí'chogii ch'éeł deeyáago Tóli náł'áq' nádzá. Łíí' yidádi'ńíłjée' yéé daacha yíits'a'. Tóli 'ahbínigo Łíí' yah 'ayíńil yéé-góo náłwod. Dáádíłjah yaq' haas'na' dóo 'ákóne' dée-íí'. Łíí'tsa'ii doo 'ádaat'íni da léi' t'óo 'éé yázhí yida-iitł'o' dóo t'óo nida'agháázh tó háálínéé binaagóo. T'áa sahdii Łíí'chogii dootł'izh yéé sizí. Béet'óod dóo díł t'éiyá ndi 'ádaa ha'niihgo sizí. Tóli yishchqá', 'áádóo Tóli dáa-díłjah yikáa' dah sidáago yiyiit'sá. Bidoh dayíłł'is. Deigo hanoolne' dóo háachago Tóli yich'í' dah diilwod. Tóli 'eeshtahdeé' nídií'na'go doo lá dó' Łíí' da lá niizíí'. T'áa 'adzaagi naalyéego doo doozhoł da lá niizíí'.

T'áa 'ákwií jii Tóli t'oh néi'nishgo Łíí' yéé yit' yah 'anéł'jot. Łíí'tsa'ii yígíí 'atsé dichin daazłíí' dóo t'oh dayíłłchozh. Díkwíí shíí náánéískáqgo Łíí'chogii yéé di-chin bi'niitłíí dóo dáádíłjahjii' níníyá. Hodíina'go Tóli Łíí'chogii yik'os yaq' nídiłnih. T'ahdii ndi náldzid ndi Tóli t'áadoo 'íits'a'í t'óo hazhó'ógo yidíłnihgo doo náldzid da silíí'. Tóli doo yináldzid da silíí'.

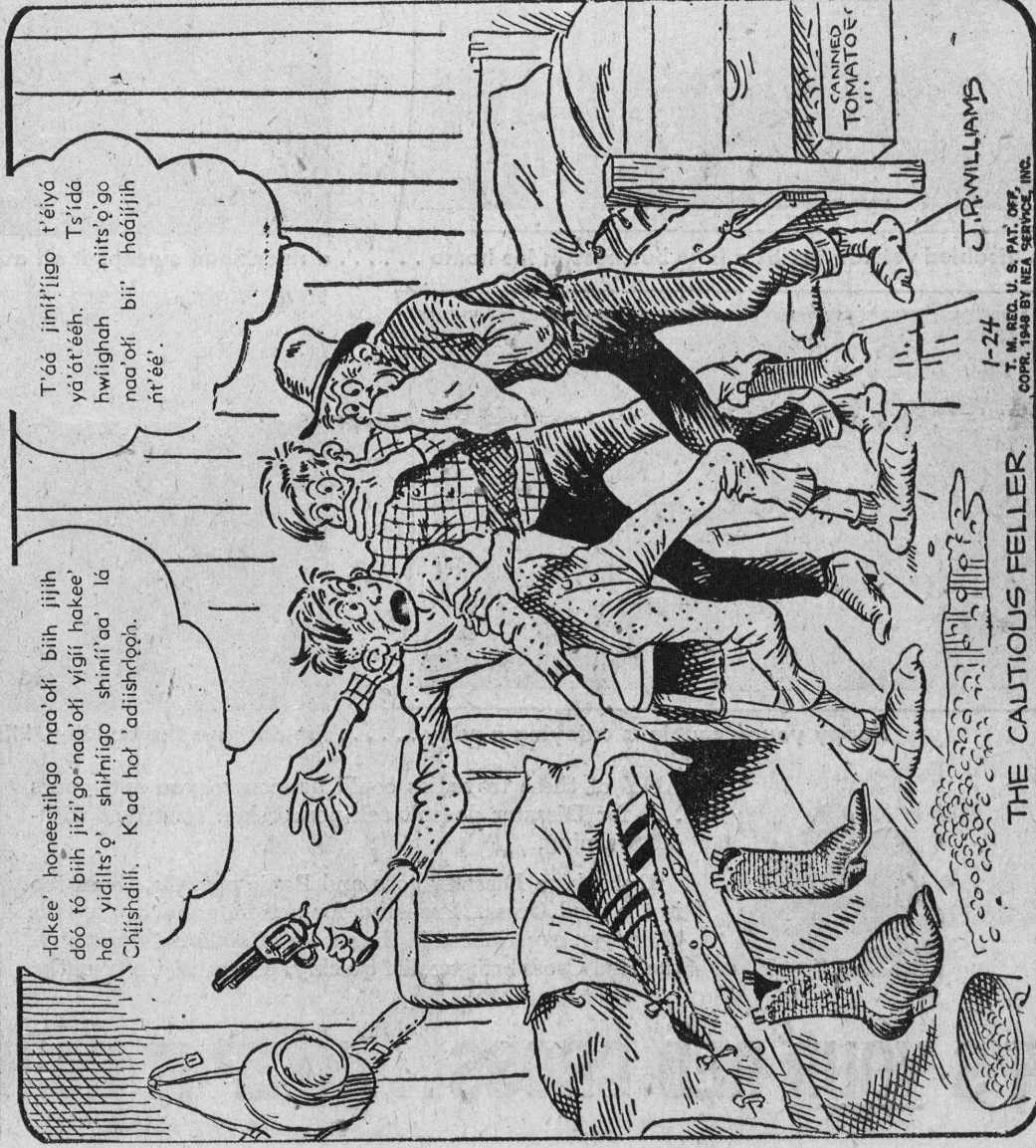
Yas Níł't'es k'adéé baa hoolzhíishgo Tóli Łíí'chogii ch'íiníłóoz. Łíí' 'atłs'áq'hjii yí'ashgo Łíí'chogii yéé bida-yíłłóoz dóo tó nilínéé tsé'naa niiníłóoz. Tóli Naatsis'áán-góo náádáatgo 'ahéeh hasin sin neidi'a'go náádáát. Tóli Dziłjiiingóo bighanjigo náádáatgo bee deezhchííł. T'áa 'éi ghaa' Tóli Łíí'chogii yéé yiyíshq'od. T'áq'chil bini góne' Łíí' t'áa 'íiyisíí doo 'át'íni da silíí'. Tóli biye' Báhi wolyé. Ya'íishjáashchilí bini góne' Báhi Łíí'chogii náyiyiitłingóo yaa nídiidzá. Bini 'anit'áq'tsoh bini góne' Lók'aah Niteel di Łíí' 'aháádadikahígíí bá hoo'aah, 'áko Łíí'chogii 'atah nídidoolwoł hodoo'niid. Ghqjii' bini góne' haníłbáqzgo Tóli Łíí'chogii dootł'izhígíí Tsé Lání tsé'naa yiníłóoz Lók'aah Niteelgóo yideezłóozgo. 'Ádaa ha'niihgo Łíí'cho-gii dootł'izhígíí 'atłah 'azłíí'gi yiníłóoz.

Tóli bik'isóo baa 'atłah silíí' dóo bíłák'e dadeeshnii'. Díbe bítsqá' dóo nímashii dóo naadqá' dóo bááh deiyáqgo diné 'atł'idahiikai. Diné Tóli yaa daadloh, hááhgóo shíí ni'dii'aahgo, shqá' baa hojoobá'í ni', daaní. T'áadoo hodíina'í hózhq' baa hojoobá'í dooleet halíí' doo béeho'-díłzinígíí Hastiin Gizí bilíí' yistł'ínígíí dóo Tséyi'niidéé' Níłch'ishzhiin Łíí' yit' 'ahadeeskaigo. 'Atłah 'azłíí' dóo bik'íjii' Łíí' 'ahadikááh bá hoo'a'.

Cháshk'eh diné yee 'ahada'deest'á. 'Atł'í da'iyiil-dee'. 'Atł'í da'iyiildee'ígíí bitahgi Tóli biyódi t'áa 'át'ée yistł'in. Biyódi yistł'ínígíí bíighahgi bilíí' dóo bidibé naazí. Ba'áadké yódi yaa danichí' nt'ée' 'éi baq' bá da-hachí'go deiníł'í. Ba'áadké 'atłó' yee niheedzá. Tóli bich'ooní baa 'anıdaadloh. Nihik'is t'óo díigis, daaní. 'Asdzání t'áadoo hodina'í nishóyool'teeh, Łíí' yá'át'éeheii 'éi doo hah da. Naakits'áadahgo Diné bilíí' 'aláahdi da-dilwo'ígíí Łíí' hahajeehgi naazí. Łíí'chogii dootł'izhígíí doo 'át'ínígóo sizí, 'ta' Łíí' t'éiyá hááhgóo shíí dabiinéíí. Bitsiit'áagi dootł'izhii béstł'q. Báhi bitsiigha' 'atł'iyool-

Colorado hoolyéedi be'ek'id siyíí nt'ée' bikáa'gi yistingo béégashii 'áaij' 'ííjée' lá jini, 'áko béégashii yée tseebíidin dóó ba'aan naakigo tin yíghá nítdááz lá jini. 'Altso tó bííghq'q' lá jini. T'áa díkwíí háádajis'níil 'éí bitsj' dááchq' lá jini. Béégashii t'áa 'át'é 'ahioóltq'go neeznáadi miil béeso bííghah nt'ée' jini.

-akee' honeestingo naa'ókí biíh jiih dóó tó biíh jizi'go'naa'ókí vígíí hakee' há yidilts'q' shiíní'go shinií'aa' lá Chííshdlii. K'ad ho' 'adiishdgo'h.

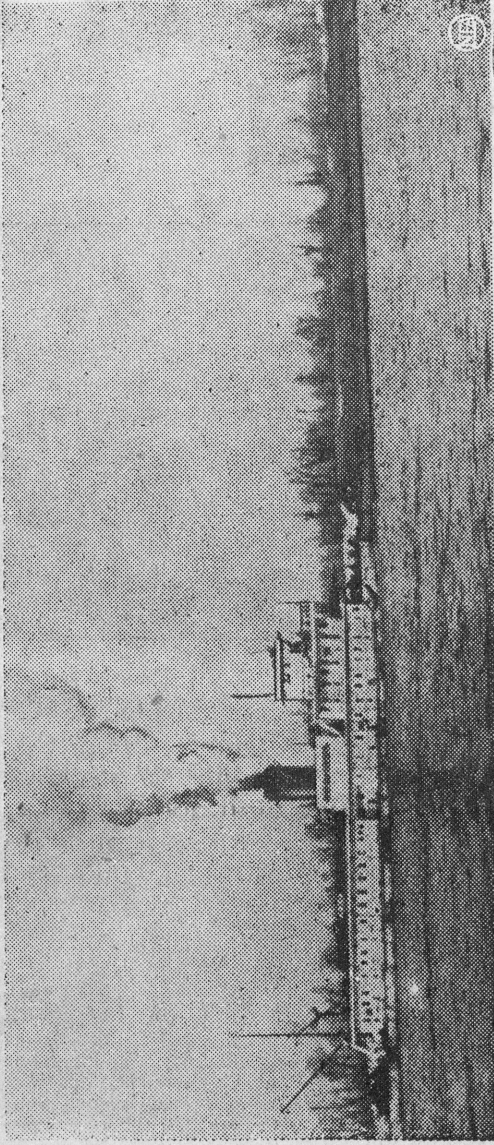
T'áa jinií'igo t'éiyá yá'át'éeh. Ts'ida niits'q'go hwiíghah naa'ókí bií' háájiih nt'ée'.

THE CAUTIOUS FELLER

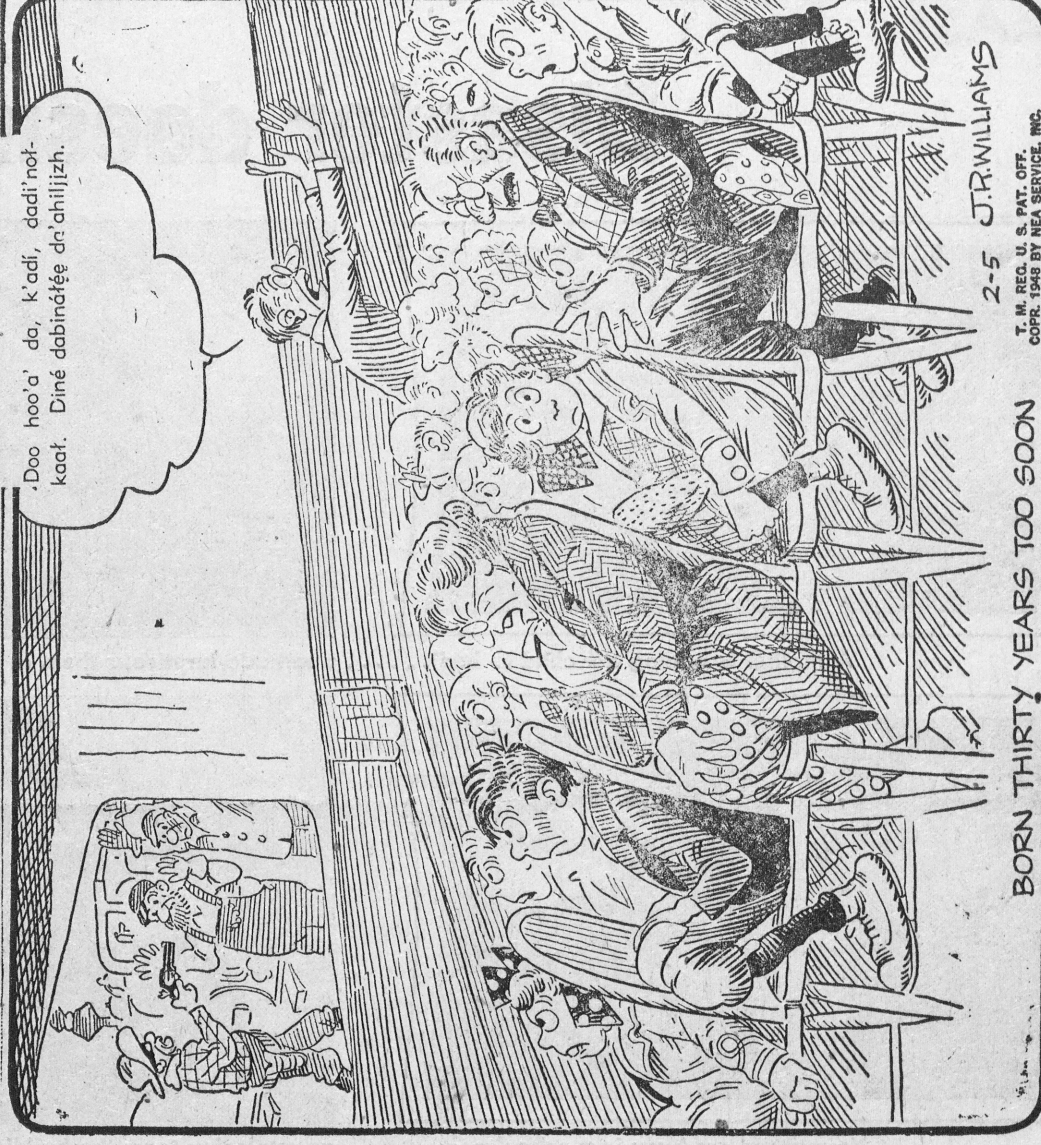
1-24

J.R. WILLIAMS

T. M. REG. U. S. PAT. OFF. COPR. 1948 BY NEA SERVICE, INC.

New Orleans dóó St. Louis hoolyéejj' tsinaa'ee' naaki tooh Mississippi wolyéego nílinígíí yíi' 'algha deesht'áázh jini. Tsinaa'ee'ígíí 'áa' bií' déédííhahgo siil yee nidzit'i jini. 'Áa' t'éiyá diesel wolyéhígíí yee nidzit'igo tókq'í yiditid jini. Siil yee nidzit'i yée honeesná jini. Jó 'éí kwii naaltsoos bikáá' be'elyaa. 'Áa' yée 'éí t'áadoo nízaad niilyeedí séí yíih yílwod.

.Doo hoo'a' da, k'adi, dadi'not-kaaf. Dine dabínátq'q' da'ahiljizh.

BORN THIRTY YEARS TOO SOON

2-5

J.R. WILLIAMS

T. M. REG. U. S. PAT. OFF. COPR. 1948 BY NEA SERVICE, INC.

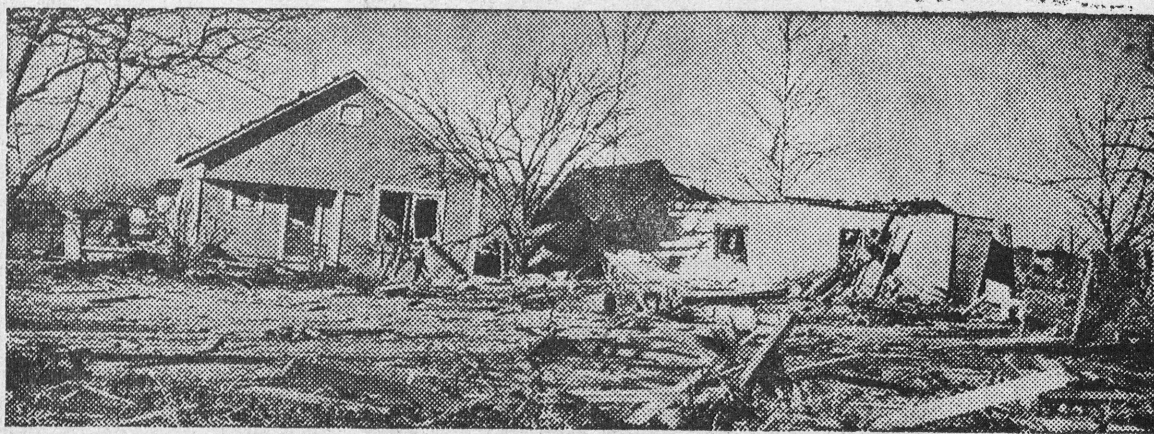
PLEASE POST

PLEASE POST

Disaster doesn't knock!

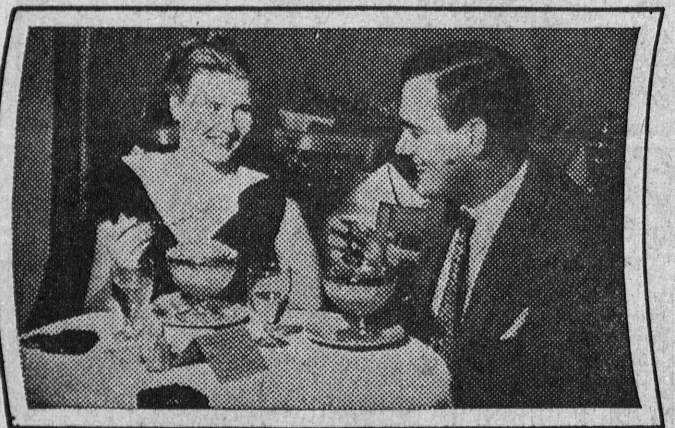
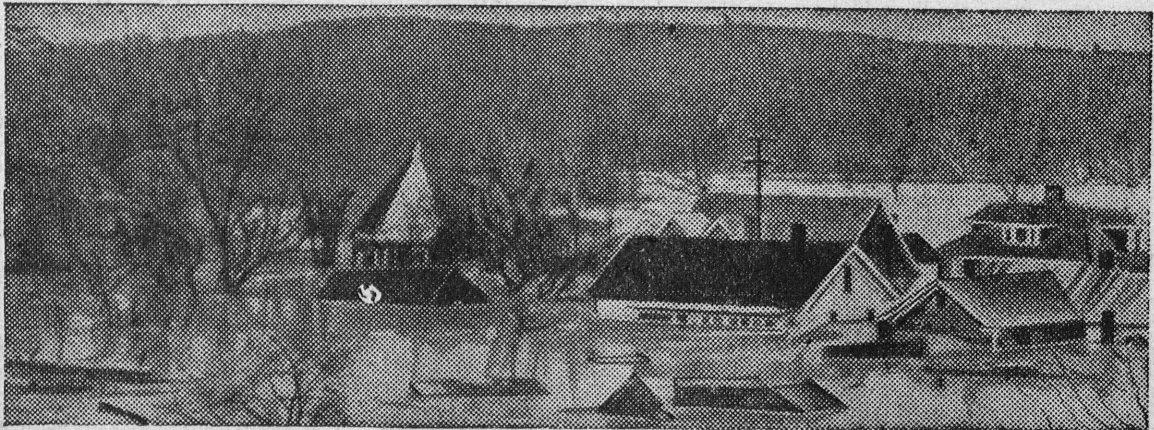
A mother is putting her child to bed a tornado imprisons them in the wreckage of their home

Youngsters are busy in a schoolroom an explosion tears the building apart

A disabled veteran builds a little business in his home a river flood sweeps it all away

Happy young couple is enjoying a party fire destroys the building, killing and maiming

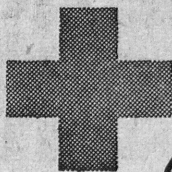
ANY of these tragedies could happen to you and yours . . . for Disaster doesn't ask permission. It strikes without warning.

But where Disaster goes and Panic prevails, there too is the Red Cross. Prepared for action, calm in the face of danger, experienced in the succor of suffering humanity, the Red Cross brings relief quickly, generously, efficiently.

And . . . afterward . . . the Red Cross stands by the injured and the desolate through difficulties Disaster caused . . . to help rebuild their homes, restore their strength, and give them new courage to carry on.

The Red Cross doesn't stop to ask questions—it knows no boundaries, no prejudices, no limitations. All it asks is *your* help—for it cannot exist without *you*.

IT'S YOUR RED CROSS . . . KEEP IT GOING

Give Generously!

GHANDI T'ÁADOO KÓT'É 'ÍLÍNÍ BI'DIISYÍ

15 Tónteel wónaanídi kéyah ʔa' 'India wolyéego si'q. Diné 'áadi kéédahat'í-nígíí dó' 'Indins daolyé. 'Atk'idqá' Bilagáana tónteel wónaanídi kéédahat'í-nęé kéyah 'India wolyéhígíí dóo kéyah China wolyéhígíí t'ěiyá 'aghá t'áadoo le'é "spice" wolyéhígíí yi' 'ahaa nda-yiilniih nt'ée' jiní. Díí kéyah bikáá'góo t'ěiyá bich'į' honít'i'go dóo ghqá'ask'i-dii t'ěiyá 'aghá bee nda'aldeehgo binii-naa 'éi t'ěiyá 'aghá chodao'įį nt'ée' jiní. 'Áádóo t'áa 'íiyisíi nízadgo binii-naa doo hah nda'jiiyeeh da nt'ée' jiní. 'Áko dįidi neeznádiin dóo ba'aan 'ashdladiin dóo ba'aan hastqá náahaiídqá' Bilagáana ʔa' Kolombo wolyée léi' díí kéyah 'India wolyéhígíí tsinaa'eeł bee ndi t'áa baa honít'i'go 'át'é níigo 'ákqó dah 'adii'éeł jiní. 'Éi t'áa 'oo'okí díí kéyah nihí bikáá' kééhwiit'ínígíí yaa 'aní'éeł lá jiní. 'Áko kéyah 'India wolyéhígíí 'át'é nízingo diné kwii kéédahat'ínígíí 'Indins daolyé ní jiní. 'Éi díish-jįįgóo t'ah ndi 'Indins bee danihi'dóji. 'India hoolyéedi kéédahat'ínígíí dó' t'áa nihí 'ádaniit'éhigi 'át'éego bikági daashtłizh.

Dine 'India hooleyéedi kéédahat'í-
nígíí díkwíí shíí 'ał'ąą dine'é danilłigo
kéédahat'í, dóó t'áa 'ał'ąą bizaad da-
hólóogo kéédahat'í. Ła' k'asdąą' t'áa
Bilagáana nahalingo yádaałti'. T'áa
daats'í Bilagáana bizaad bits'ąądóó
saad hazl'ígíí 'át'é. 'India hooleyéedi
kéédahat'ínígíí dįidi neeznádiin dóó
ba'aan 'ashdladiindi miil nitsaaígíí bíi-
ghahgo kéédahat'í jiní. Łą'í t'áa 'íiyi-
síí baa dahojooab'ígo kéédahat'í jiní.
Díkwíidi miil shíí t'áa nináháhááh bi-
k'eh dichin nídadigąąh jiní. T'áadoo
le'é 'ąąh dah dahoyool'aatgo nidaatni-
hígíí dóó nídaditseed jiní. 'Áádóó t'ah
'áłchíní danilłigo 'ahaa dahakáahgo

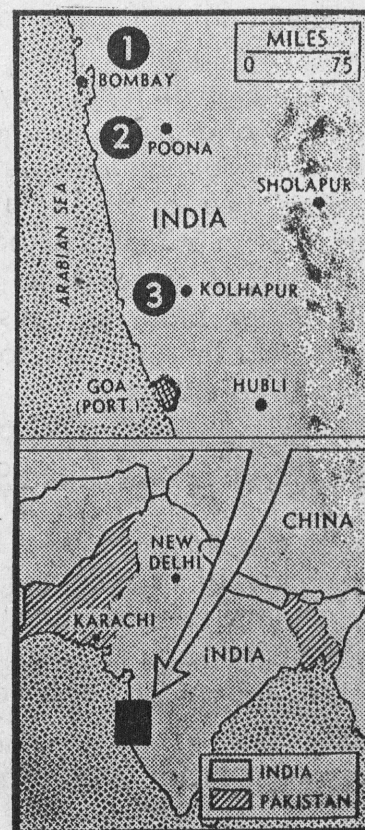
|ba'áłchíní nínáadahwiidleeh jíní.

Binahagha' dó' díkwíí shíí 'a'ʔaʔ
'ádaat'é jíní. Ła' Christ dayoodłá.
'Ako ndi t'óó 'ahayóí Mohammedan
doodaii' Hindoo wolyéhígíí dayoodłá
jíní. Díí Jainist-k'ehgo da'oodlánígíí
'ádaaníigo dajitsaah dóó bik'íjį' t'áa
háiiida na'aldloosh da doodaii' ch'osh
da jįłįigo nahasdzáán bikáá' nááhojį-
dlóę łeh daaní jíní. 'Áko 'éí biniinaq
ch'osh 'ádaałts'íísí ndi doo ndeíłtseed
da jíní. Tł'iish dóó náshdóí danoodó-
zíí ndi doo ndeíłtseed da jíní. 'Azhą
díí tł'iish dóó náshdóí da 'áłahjį' nida-
bıłtseed ndi. 'Éí t'áa nihí nihik'éí yęę
łá' 'ádaat'į daaníigo. Mohammedan-
k'ehgo da'oodlánígíí t'éiyá t'áa háiiida
Mohammedan doo yoodłáq shíí yik'os
dayiikaatłgo nideíłtseed jíní. 'Áádóó
Christ dayoodlánígíí dóó Hindoo-k'eh-
go da'oodlánígíí dó' 'ayóo yik'ee dadi-
niih jíní. Hindoo-k'ehgo da'oodlánígíí
'ádaaníigo dajitsaahgo na'aldloosh
t'áa háiiida náájídlįigo nahasdzáán bi-
káá' nááhojįdlóę łeh daaní jíní. 'Áko
ts'ídá yá'át'éehgo jiiná jileehgo 'índa
yá'qashgóó jileeh daaní jíní. 'Áádóó
díí kéyah 'India wolyéhígíí bikáa'gi na-
hagha' łá' haa shíí néeláq' 'a'ʔaʔ 'á-
náadaat'éego náádahódló.

'India hoolyéedi t'áadoo le'é bee
t'á'í 'asdlí' ts'ídá 'ádingo k'ad k'óq̄ hool-
zhish. T'áa bí 'ayóo da'ahijoodlá dóo
t'áa 'éi biniinaa t'áa 'á'ahj' da'ahigá.
T'áa 'a'q̄q̄ dine'é danilínigi 'át'éego
'a'q̄q̄ kéédahat'í dóo t'áa 'a'q̄q̄ bina-
nit'a'í dahóló. 'Éi haa shí' nízaadéé'
t'áa 'ákót'éego yaa yikah.

Tónteel wónaanídi Bilagáana bikéyah England wolyéego dah náánás-t'ánígíí neeznádiin daats'í nááhahíídqáq' díí kéyah 'Indiá wolyéhígíí yee 'ádída-hólnííh hazlǫ́'. 'Indin dine'é binant'a'í

daniliinii doo 'aṭkéṭk'eekááhgóó binii-
naa Bilagáana bigha da'deest'áqgo Bi-
lagáana yéé binant'a'í daazlǫ́' jini. 'Éi
'áádóó wóshdée' kéyah England wolyé-
hígíí 'India bits'áqádóó béeso haa shǫ́
néeláqá' ádayiilaa.

Díí tónteel wónaanídi kéyah 'India wolyéego si'ánigíí be'elyaa. T'áa 'ániidi-go Bombay (1) hoolyéegi kéedahat'inígíí 'a'k'inéijahgo yaa nínáadiikai jini. Poona (2) hoolyéegi dó'. Poona hoolyéegi 'éi 'Indin dine'é ta' hastiin Ghandi wolyé yé yiyiisxj ha'nínęę naaltsoos t'áa 'ákwíí jį hane' dabikaa'go hadahinidéhígíí bee bihólníihgo 'ál'įį lá jini. Díí naaltsoos hane' bee hahinidéhígíí 'éi t'áa Hindoo danilįį ndi Mahasaba daolyéego dah náánaákahígíí bá 'ál'į jini. Kolapur (3) hoolyéegi dó' 'a'k'éejiiyah jini. 'Akwii 'éi Mahasaba danilínígíí binant'a'í nida-háaztąą teh jini.

Hindoo danilínígíí t'óó 'ahayóí
England hoolyéegi da'ííłta' dóó ła' díí
kéyah bikáá' kééhwiit'ínígíí yikáa'gi
da'ííłta' jiní. 'Éí 'ákót'éego Ghand
wolyé yéę England hoolyéedi 'ííłta' jiní.
Beehaz'áanii wolyéhígíí yíhooł'ąq'go
'agha'diit'aahii nilíí nt'ée' jiní. Kéyah
'India wolyéhígíí bíní' t'áa bí binant'a'í
hólóogo t'áa sahdii bił haz'ąq dooleet,
dóó 'Indin dine'é t'áadoo 'ałk'eedadi'
niihí nizhónígo kээdahat'íí dooleet níi-
go t'áa 'éí t'éiyá yidiilkaalgo hoolzhiizh
jiní. Díí k'ad t'áa 'íiyisíí naanishtsoh
'át'ée ndi t'áa yidiilkaalgo hoolzhiizh
jiní. Háálá 'ał'ąq dine'é danilínii da-
ahijoodláa dóó doo 'ałch'i' yádaałti' da
'éí baq naanishtsoh nilí. T'áa Hindoo
danilíí ndi ła' yaqah hanáánáakaigo, 'éí
ts'ídá 'agháago bidziilgo dah yikah ji-
ní. 'Éí Brahmin daolyéego 'ádadójí ji-

(Page 6 bikáa'gi baa nááháne'.)

'India hooleyéedi hastiin Ghandi wolyéego ho'diisyínñee kwii dahozhdiifidgo bikáá'. Tooh diyingo ha'niigo nílínigíí bibaahgi dahozhdiíftid dóó haleeshch'ih yée táyi' nidajisas jiní.

SQ' MARS WOLYEHIGII

¹⁶ Díí nahasdzáán bikáá' k'éehwiit'í-nígíí nímazgo 'át'é dóó náházbqsgo jóhona'éeí dabidii'nínígíí yináadáá. Jóhona'éeí t'éiyá t'áá'áhági si'á. 'Áádóó nahasdzáán nidahalin léi' nááná-łahgóó dah nínáadaas'nilgo 'át'é jini. 'Éi 'ałdó' t'áá 'ałtso jóhona'éeí náházbqsgo yinideikááh jini. Díí nahasdzáán nínáadahalinígíí ła' mars wolyé jini. T'áá 'ániidigo díí mars wolyéhígíí t'áá 'áhánigi nahasdzáán yíghahgóó deeyá jini. 'Áko Bilagáana sq' nideit-kaahígíí tózis bee da'déest'í'ígíí yee deinił'í'go t'óó ha'át'í' shíł' bikáá' dah dadootł'izh jini. Nanise' daats'í 'át'é daani jini. Haigo 'ałdó' ha'át'í' shíł' bikáá' dah daalgai łeh jini. 'Ałdó' daats'í yas bikáá' náhadleeh.

Díí mars wolyéhígíí t'áadoo le'é dahináanii bikáá' hóló t'óó nahalin jini. Haa shíł' daat'ée shíł' yikáá' dahináago 'át'éé sha'shin. Nanise' bikáá' hólóqogogo haa shíł' daat'ée shíł' hólóq sha'shin. Nanise' nahasdzáán bikáá' hólónígíí daats'í t'áá 'éi ła' 'áadi hólóqgo 'át'é. Jó 'éi t'ah doo hoł b'éedahooziji da jini.

'AHÉEHÉSHÍJHDI 'ÓLTA'IDÉÉ' HANE'

BY Alice McMahon

¹⁷ 'Ahééhéshíjhdí niha'átchíní ła' da'ólta' k'ad 'ashiiké da'ólta'ígíí háí dahodínóotnéet ha'niigo joot b'éesh názbqsgo bighá nidaalnihiígíí yaa naakai jini. Dahoneesnáa shíł' 'éi t'áá 'adahoots'íisigo t'áadoo le'é deidootł'ijł' biniyé t'áá 'íiyisíí b'ihoneedł'igo baa na'aldeeh jini. Díí 'ashiiké da'ólta'í joot yee nidaanehígíí t'áá 'ał'q q dah naazh-jaa'go naaltsoos bikáá' bida'doolnił' jini. Ts'ídá 'alqajł' dahoneesnánígíí 'éi 'it' 'ilł'k'ehgo ch'iyáán bá nidahoot'aahígíí k'ehgo bá yidoo'aat jini.

'Áłchíní Hanlan wolyéego yá da'ólta'ígíí 'éi chil láta hózhoón ła' k'i-deideezlá jini. 'Éi naaki nínáadeezidgo dadínóot'íł'.

Lincoln's Day wolyéego ła'ajł' 'ał'k'idqá' Lincoln wolyéego Wáashindoon di naat'áanii nilł' nt'ée' yéé bee b'éehá-niih biniyé bá náhoot'aah. 'Éi 'ákó-dzaa yéedqá' 'ólta'í 'áłah nádleehí gó-ne' 'áłah silł'go t'áá 'áhoots'íisigo honeeni baa na'asdee' jini. T'áá Naa-beehó ła' Chester Yellowhair wolyé 'éi yá da'ólta'ígíí 'áłah daazł'íi yá dahóótáál jini.

'Ashiiké da'ólta'í Boy Scouts wolyéi yee 'atah danilínígíí 'Indio Date Festival baa na'aldeehgo 'ákóq naas-kai jini. 'Éi 'áadi t'áadoo le'é haa shíł' néelqá' baa ná dahasinii dazhnéet'íł' jini. 'Ashkii Jimmie Toddy wolyéego t'áá 'ákwii bił da'jólta'ígíí t'áadoo le'é naaltsoos yikáá' neizhch'q q nt'ée' 'éi dó' 'atah dazhnéet'íł' jini.

GHANDI T'ÁADOO KÓT'É — —

ní. Dóó 'éi 'ayóo da'at'í jini. ła' t'ei-yá doo-baa-dahwiinít'ínígíí daolyéego dah náánáakah jini. 'Éi t'éiyá t'áá baa dahojóobá'igo k'éedahat'í jini. 'Ałdó' t'áá Hindoo danilł' ndi. Díí Hindoo baa dahojóobá'igo dah yikahígíí Ghandi wolyé yéé 'atah nilł' nt'ée' jini.

'Azhq' nihinahagha' haa shíł' néelqá' 'ał'q q 'át'éego k'éehoht'íł' ndi t'áadoo 'ałts'áhkahí yá'át'éehgo ła'í nii-dł'igo k'éehwiit'íł' dooleet' níigo Ghandi bidine'é yich'í' yáłti'go lq'í náahai jini. 'Ániid nahasdzáán bikáá'góó 'anaa' dahazł'íł' yéé bik'í 'adeesdee'go bini' kéyah 'India wolyéhígíí t'áá bí binani-t'á'í hólóqgo t'áá sahdi bił haz'q q dooleet' níigo England nínáayoozkan jini. 'Indin dine'é t'óó 'ahayóí hastiin Ghandi wolyé yéé yikéé' ni'ídee'nil jini. 'Áko ndi Hindoo dóó Mohammedan t'ah ndi 'ayóo da'ahijoodlá jini. Shíł'dqá' 'inda t'óó bi'ílnii' dóó kéyah England wolyéhígíí yilák'ee hanáakai. T'óó bi'ílnii' dóó naaki 'ał'q q dah 'ooldah hazł'íł'. Łahji Hindoo danilínígíí dah diikai. Łahji 'éi Mohammedan. Kéyah bikáá' 'adahwiis'áagóó Hindoo dóó Mohammedan t'áá 'ałtahgo k'éedahat'íł' nt'ée'. 'Ałts'á'íłdee'go 'ahidiníł'naago dah da-diiná. ła' t'áá shiidqá' dii hakéyah da-rolóqgo bikáá' k'éedahojit'íł' nt'ée' nah-ji' hadajiizná. Háálá díí naakigo 'ałts'áakaaígíí nida'ahiltseedgo yaa nídi-kai, 'éi bq q.

Díí hastiin Ghandi wolyéé nt'ée' jini. 'Éi t'áá 'ániidigo 'India hoolyéedi t'áá bí bidine'é bił nida'deesdóq. 'It' 'azhdeesdóq yéé 'éi t'áá 'íidqá' hoł ni'deedéel jini. 'Asdzáni kwii naaki 'ałts'áq q sızigo be'elyaaígíí 'éi bitsóó-ké 'át'é jini t'áá 'áłah.

Díí kóhóót'íł'dígíí hastiin Ghandi wolyé yéé t'áá 'íiyisíí yq q bini'. Háálá doo 'ákó da'ahizhdoolnił' da biniyé kéyah há yaa ná 'ooskango haa nídeet'q. Háadi da diné 'atída'ahil'íł' dooleet'ígíí

doo yinízin da nt'ée'. 'Áko ndi t'áá 'éi biniinaa Hindoo ył danilínígíí ła' bi-ts'q q jı daazł'íł'. Háálá 'éi Mohammedan danilínígíí 'ałtso nidadaiłtsıł ch'éeł danízin.

'Áko hastiin Ghandi wolyé yéé ni-hidine'é bilqajł' nisoziinii hazhó'ó t'áadoo diné 'atída'ahil'íni bee 'ahada-di'noht'aah níigo yee haadzíł'. K'ad kodóo t'áadoo 'asháni dooleet. Ts'ídá hazhó'ó 'ahadasi'dooht'q qgo 'inda náá'deeshdł'íł' níigo dichin yaa 'ádeet'q jini. T'áadoo 'ayáni 'ashdla' yiskq qgo diné yá 'alqajł' naazínée 'ahada'dees-t'q qgo hastiin yéé ná'oodqá' jini. Díí 'ániid t'ah doo lq'í yłkaah yéedqá' 'á-hóót'íł'd. 'Áádóó hastiin yéé sohodi-zingóó bidine'é t'óó 'ahayóí ył yı kai jini. Sonáhodiziji yéegi bił 'ıldee'go t'áá Hindoo danilínígíí ła' bich'í' nini-yáá dóó táadi bee'eldóq yázhı yee bił 'adeesdóq jini. 'Azee'ál'íł' góne' 'inda daaztsq jini.

Hastiin Ghandi wolyé yéé daaztsq dóó bits'ıis yéé doodliid jini. Bileesh-ch'ih yéé 'éi t'áá 'ákwii tooh diyin ha-niigo nılínígíí bił' naaszas jini. Díí hastiin seesyínígíí biniinaa diné 'áadi k'éedahat'ínígíí bá dahóochiıd jini. Ghandi wolyé yéé t'óó 'ahayóí ył danilł' nt'ée'. 'Áko ył danilínée dóó yi-ts'q q jı danilínée ył 'ał'k'ineijahgo nida'ahiltseed jini. 'Ajiisxínée 'éi t'áá Hindoo jılł' ndi Ghandi binahat'a' doo jiniínígíí 'ájit'íł' lá jini. Mohammedan danilínígíí ła' 'át'ıigo shıł' 'éi k'ad Hindoo dóó Mohammedan ył da'ahigq q dooleet' nt'ée'. Naat'áanii dajılí-nígíí k'ad t'áadoo 'atída'ahol'íni ch'éeł dajiniigo nida'jookq q jini. 'Áko ndi hastiin seesyínée bidine'é danilínígíí bá dahóochiıdígíí biniinaa k'énahodoo-dleet doo hózhq b'ééhózin da jini. Ghandi hiná yéedqá' 'éi diné t'áá 'ałch'ı' daasti' nt'ée' jini.

T'áadoo le'é 'azhq tónteel wónaa-nídi 'ádahoonił' ndi t'áá ha'át'éego da nihihidiit'éehgo 'át'é. Díí k'ad 'India hoolyéedi baa na'aldeehígíí biniinaa yéigo 'anaa' náahásdł'ıgo t'áá 'atah nihínáadéet'ı' dooleet. 'Éi bq q t'áadoo shıış shik'ehdi danohsinı.

TL'AAJI'ÉE' HWEE NEEST'Íł' LÁ JINI

¹⁸ Ha'a'aah biyaadi Bilagáana ła' t'áá t'óó'góó bikáá' dah 'asdáhi dani-neezígíí bikáá'góó 'ajiiłhaazh nt'ée' da'ni'ijhi hatł'aajł'ée' haa deidii'q q lá jini. Bilagáana ła' 'ákóq nidaakaaígíí hatł'aajł'ée' t'áá géed jiztł'igo dahoots-q qgo siláago yah 'ı'inił' danilínígíí ła' ył dahoolne'go haa yı kai lá jini. 'Éi shıł' ch'éeedahasiid. Habéeso yéé da t'áá 'át'é ył hatł'aajł'ée' ył haa deidii'q q lá jini. Bilagáana yéé haashq' yinilyé ch'éeł dabijiniigo t'áadoo yee hoł hool-ne' da jini. Shee 'azhneez'ıł' shıł' hani' bił nazhnich'ııdii ní jini.

WÁÁSHINDOONDI SITÍINII NINÁHÁ'NÍLÍGÍI BAA HANE'

¹⁹ Bik'ehgo hoogáát dooleetii neeznádiin dóo ba'aan 'ashdladiin náahaiídáq' Wááshindoondi "Constitution" wolyéhígíí hadilyaa. .. Áko t'áá 'éi bik'ehgo Wááshindoondi Congress daolyéego bee haz'áanii 'ádeit'ínígíí ła' nii'nil. Dóo t'áá 'éi bik'ehgo Wááshindoondi sitíinii ha'nínígíí niiltí. Wááshindoondi sitíinii ha'nínígíí t'áá naat'áanii niljigo díí' nináhahááh. Díí' nináhahgo ła' ninínáánáltééh doodaii' t'áá bí da nináábí'diltééh.

Neeznádiin dóo ba'aan 'ashdladiin náahaiídáq' dó Bilagáana doo ts'ídá lq'í da'ólta' da nt'ée'. Da'at'íinii dóo t'áadoo le'é t'áá bidziilgo dah deiléhígíí t'éiyá t'áá yéigo da'ííłta' 'íídáq'. Áádóo t'áadoo le'é béesh bee hane'é dóo nítch'i bee hane'é daolyéhígíí da dóo chidí naat'a'í da 'ádaadin nt'ée'. Áko t'áadoo le'é tsíjłgo bee 'at'ch'i' hodoonihígíí 'ádaadin nt'ée'. Chidí dóo kq' na'at'baqsii ndi 'ádaadin nt'ée' 'íídáq'. Łj' t'éiyá 'aghá bee nida'aldeeh nt'ée'. Tsinaabqqs da yigháqah dadézjigo. Bilagáana 'at'dó' 'íídáq' k'ée'dílyééh t'éiyá 'aghá bindaanish nt'ée'. Áko haalá yit'éego Bilagáana kééhat'ínígíí t'áá 'altso deiniihgo t'áá-łá'í nihinant'a'í nilj' dooleetii nináltééh dooleet lá hodoo'niid. 'Éi 'íídáq' baa yádaátí' dóo hazhó'ó bee hasht'e' nihoot'áqgo 'éi díish jįįgóo t'ah ndi bik'ehgo Wááshindoondi sitíinii ha'nínígíí nináhá'níłgo baa 'ooldah.

Constitution wolyéego bik'ehgo hoogátígíí t'óo 'ádaalyaa yéedáq' Wááshindoondi sitíinii nináltééh dooleetígíí biniiyé hastóí baa dahodzólíi bits'áná'nił dooleet hodoo'niid jini. 'Éi 'áádóo 'ákót'éego baa 'adeesdee'ígíí t'ah ndi "electors" deit'ínígíí niná'niłgo baa 'ooldah. State deit'niigo nídahasdzooígíí biyi' t'áá 'at'q'q 'ádanéelt'e'go díí electors daolyéhígíí 'adá ninádei'nił. Jó 'éi t'ááłá'í náhasdzooígíí biyi' diné 'anéelt'e' kéédahat'ínígíí t'éiyá bíhólníh. Doo lq'í kéédahat'ínígíí electors naaki doodaii' táa' da ninádei'nił. Diné lq'í kéédahat'ínígíí 'éi tádiin doodaii' dízdiiin da ninádei'nił. Áko k'ad díí electors deit'niigíí 'ashdladi neeznádiin dóo ba'aan tádiin dóo ba'aan t'ááłá'í yilt'éego ninádaa'nił jini. Representatives daolyéego Wááshindoondi t'áadoo le'é yee ndahwii'aahígíí diné 'ádanéelt'e'ígíí t'éiyá bik'ehgo jiznil. Áko t'áá 'át'é 'ahíoltq'go díjdi neeznádiin dóo ba'aan tádiin dóo ba'aan 'ashdla' dah nídiniibjįh. Náánałta' t'éiyá Senators deit'niigo Wááshindoondi dah nídiniibjįh. States daolyéego nídahasdzooígíí dabi'iyi'déé' Senators ts'ídá naaki t'éiyá ninádaa'nił. Áko 'éi náhást'édiin dóo ba'aan hastq'q yilt'éego dah nídiniibjįh. States daolyéhígíí t'éiyá dízdiiin dóo ba'aan tseebiigo náhasdzo.

State nídahasdzooígíí dabi'iyi'góo diné kéédahat'ínígíí t'áá 'at'q'q bił dah nináadahaz'q. T'ááłá'í haz'ánígíí biyi' dóo electors daolyéhígíí t'ááłá'í nináltééh. Nítch'its'ósí nídízidígíí biyi' Wááshindoondi sitíinii ha'nínígíí bá naaltsoos 'anídaha'nił. Electors danilínígíí 'at'dó' bił t'áá 'ahíłj' bá naaltsoos 'anídaha'nił.

'Atk'idáq' t'éiyá electors dadooleetii t'áá bí nda'ahii'nił nt'ée' jini. Áko 'éi t'áá yaa dadzólíi shj' naakigo nidayójił dóo naaltsoos bá 'anídajii'nił nt'ée' jini. Binaaltsoos t'áá 'aghá yileehígíí 'éi Wááshindoondi 'alq'qj' naat'áanii yileeh nt'ée' jini. Náá'akée' góne'ígíí t'éiyá Vice President wolyéhígíí yileeh nt'ée' jini.

Áádóo náas hodeeshzhiizhgo Bilagáana yéigo 'ólta' bá hazl'j' dóo t'áá tsíjłgo bee 'at'ch'i' dahane' dooleetii ła' shódaoozt'e'. Ákódzaago 'inda Wááshindoondi sitíinii nináltéhígíí doo ts'ídá yéigo ła'ago 'adzaa da. Bilagáana

díkwíigo shj' 'at'q'q dah yikah silj'.

Nihíj' dah yikahígíí kót'éego nihindahat'a' daha'níigo baa 'adeesdee'. 'Atk'idáq' t'éiyá doo díkwíigo da 'at'q'q dah 'ooldah da nt'ée'. Neeznádiin náahaiídáq' dóo wóshdée' naaki t'áá hazhó'ó bidziilgo 'at'q'q dah 'ooldah hazl'j'. Ła' Republican yee dayíizhi'. Ła' t'éiyá Democrat yee dayíizhi'. Wááshindoondi sitíinii ła' nináánálteehígíí bich'i' hoolzhishgo Republican danilíinii yá 'alq'qj' naazínígíí 'átse t'ááłáhagi 'átah nádleeh. Áko 'éi t'áá yaa dadzólíi shj' Wááshindoondi sitíinii dooleet daanigo nideidi'ááh. Bikéedéé' náánásdzj' dooleetígíí dó' ył. Díí Republican wolyéego dah 'ooldahígíí yá 'alq'qj' naazíinii 'ániid 'akée'di 'átah silj' yéedáq' t'ááłáhadi miil dóo ba'aan 'ashdladiin dóo ba'aan tsosts'id 'átah silj' jini. Democrat wolyéego dah 'ooldahígíí dó' t'áá sahdii yá 'alq'qj' naazíinii hólq. 'At'dó' t'áá sahdii 'átah nádleeh. Ááj' t'éiyá t'ááłáhadi miil dóo ba'aan neeznádiin dóo ba'aan tsosts'idiin dóo ba'aan hastq'q 'átah silj' jini. Democrat danilínígíí 'at'dó' t'áá háiida t'áá yaa dadzólíi shj' Wááshindoondi sitíinii dooleet daanigo nideidi'ááh. Bikéedéé' náánásdzj' dooleetígíí dó' ył.

Áádóo díí Wááshindoondi sitíinii biniiyé nibi'di'nił-ígíí t'áá nítteél nt'ée' shí kót'éego náas niheesh'ish dooleet daanigo yádaat'igo nidaakai łeh. Republican wolyéi dahwéé'ahígíí kót'éego yá'át'ééh bee náas hodeezt'i' dooleet. Áko 'éi 'ákót'éego hoot'áat'ii nihíł yá'ádaat'éhígíí t'áá nihíj' Wááshindoondi sitíinii dooleet biniiyé ndasiiltínígíí naaltsoos bá 'adahidoohnił daha'níigo yádaati' łeh. Democrat wolyéi dahwéé'ahígíí dó' kót'éego t'ah 'aláhagi 'át'éego bee náas hodeezt'i' dooleet. Áko 'éi nohlq'igo naaltsoos bá 'adahidoohnił daha'níigo yádaati' łeh 'at'dó'. Wááshindoondi sitíinii t'áá yikée' góne' náánásdzj' dooleetígíí dó' t'áá 'ákót'éego bá yádaati' łeh. Díí kót'éego baa ní'diildah dóo wónáásdóo ła' yiniinaa da'ahódziihgo yaa ndiikah.

Áádóo Nítch'its'ósí nídízidígíí biyi' 'inda naaltsoos 'adaha'níłígíí bá hoo'aah. Wááshindoondi sitíinii dooleetii bá naaltsoos 'adaha'nił. T'áá náábikée' góne' náánásdzj' dooleetii bá naaltsoos 'adaha'nił. Electors daolyé ha'nínígíí dó' naaltsoos bá 'adaha'nił. Electors daolyéego bá naaltsoos 'adaha'níłígíí ła' Republican danilj. Ła' 'éi Democrat danilj łeh. Electors danilíinii 'aghá naaltsoos bá 'adahineezdee'ígíí t'áá State deit'niigo nídahasdzooígíí yii' State Capitol hoolyéhígíí naaltsoos ninádayiijįh. Áádóo 'inda Wááshindoongóo naaltsoos 'anídajii'niłígíí 'altso binaaltsoos 'átah 'al'jįhgo 'inda tsits'aa' naaltsoos bił dahah'níłígíí 'q'q 'al'jįh. Congress daolyéego Wááshindoondi táadoo le'é yee nidahwii'aahígíí bináat' 'q'q 'al'jįh dóo wółtah. Áko 'inda honeesnánígíí wójiih. Bikéedéé' sizj' dooleetígíí t'áá bił. Áajj' bíighah 'aleeh.

Díí k'ad 'aak'ee náahásdlj'go Nítch'its'ósí nídízidígíí biyi' 'ákót'éego baa ní'diildee' 'adahwiis'ágóo 'átse yádaati'go baa ní'dooldah. 'Éi shj' ła' t'áá dadidoohs'jł. Áádóo bik'ijj' 'inda naaltsoos 'adaha'níłígíí baa na'aldah. 'Éi 'altsogo 'inda Wááshindoondi sitíinii náádoodleetígíí bééhoozjįh. Naabeehó dine'é naaltsoos 'ahí'niłígíí bee bá haz'q'qgo shj' naaltsoos bá 'adahidoohnił shí naaltsoos shá 'adahidoohnił daanigo nihitahgóo tánídadikah dooleet nt'ée'. K'ad 'éi t'ah doo bee niha'deet'aah da. Áko ndi t'óo t'áá 'átse'íisigo nihíł béédahózin dooleet biniiyé bee nihíł hane'. Háalá Wááshindoondi sitíinii ła' nináánálteehígíí t'áá 'ahánidéé' bich'i' hoolzhish 'éi baq.

ENGLISH SUMMARY

1. Secretary of The Interior Krug has approved the Drefkoff plan for industrial development on the Navaho Reservation. He has also ordered that traders pay rent in the form of a percentage of their gross income.
2. It appears at present that Congress may refuse to grant funds required for the continued operation of the District Offices.
3. In Oklahoma City two men were burned to death when firemen burned a patch of weeds in which they were sleeping.
4. Jimmie Yazzie, who resided near Rehoboth, was burned to death when his hogan was consumed by fire.
5. World news briefs.
6. Navahos are being offered opportunity for rehabilitation in the forms of an off-reservation employment program, and resettlement on the Colorado River Project.
7. The Secretary of The Interior has ordered that the Indian Office revamp grazing regulations on the Navaho Reservation to permit more stock. This action follows a study of range and livestock by Mr. Muck.
8. An old Navaho died at San Patricio, New Mexico who was reportedly 137 years old.
9. A drunken soldier at Lawton, Oklahoma, borrowed a self-propelled cannon for a joy ride, and nearly wrecked the town.
10. The two Zunis connected with the test case on the question of Indian voting in New Mexico have backed out because they were afraid of possible taxes. Their attorney says that this action may set the cause back for fifty years.
11. The question of extending State criminal codes to include Indian Reservations has come up.
12. Nelson Damon, Councilman, states that in his opinion there are too many Social Workers on the Reservation at present, and such work could be more effectively handled by District Supervisors, who know the needs in their areas.
13. A man shot his wife to make her love him more. He intended to merely wound her, but killed her.
14. An aerial explosion heard over a wide area in Kansas was thought to be a meteor.
15. Mahatma Ghandi was assassinated.
16. Mars was studied by astronomers when it recently swung close to the earth.
17. News from Sherman Institute, prepared by Alice McMahon.
18. A man sleeping in a park lost his trousers to a thief, without awakening.
19. How we elect the President of the United States.
20. A Navaho confidence man swindles several people.
21. Rocket motors give a greater source of power than conventional motors.
22. A Papago Indian is in jail for building a fire under his stubborn mule.

KÉYAH BINANT'A'I

t'áadoo le'é béeso naadiindi miil bíghahgo haa ninádahanihgo naakidi neeznádiin t'éiyá diné bich'i' kóda'jile' dooleet hodoo'niid ni'. 'Ashdladiindi miil bíghahgo haa niná'iinihgo 'éi naakidi miil bíghahgo diné bich'i' kónida-jil'ijh dooleet hodoo'niid.

Bilagáana Drefkoff wolyéhée 'á-niigo naalyéhé yá naazdáhí t'áadoo le'é 'ayóo da'ilíjigo 'adayósín lá, kin lq'í dah naazhjaagóo t'áadoo le'é báqah da'ilí-nígíí naakidi bilááh 'ánanéelq'go bi-k'é haa ndahanih lá níi ni' 'atdó'.

NAABEEHÓ BINDA'ADLO'GO 'ÁT'ÉE LÁ

20 Bilagáana t'éiyá t'áá 'áko 'i'deez-lo'go kót'éego ba'nidéel lá ha'níi t'eh. 'Índa Bilagáana t'áadoo le'é baa niijiis-nii' nt'ée' ho'deezlo'go 'át'ée lá ha'níi t'eh. Kin lq'í hadaas'ágóo Bilagáana 'ayóo binda'adlo'ii t'óó 'ahayóí kéeda-hat'í ha'níi t'eh.

'Áádóo Naabeehó dó t'áadoo le'é yineez'íí lá ha'níigo t'áháda baa ch'ée-dahat'áah t'eh. T'áadoo le'é da yee 'á-dihodiilt'i' lá ha'níi t'eh. Ts'ídá haa shíí hoot'ijhígí 'índa Naabeehó t'áá haniiji' ho'deezlo' ha'níigo baa ch'éhá-t'ááh.

Nt'ée' t'áá 'ániidígo Phoenix hool-yéedi Naabeehó t'áá haniiji' ho'deezlo' lá jini. Hó 'atdó' t'áá Naabeehó jilíjigo béesh t'igaii bee hazhdít'ée ní-t'ée' t'áá haniiji' 'aktso yee ho'deezlo' jini. 'Asdzání nizhdilt'éego 'áho'dil'í jini. Díí 'asdzání 'éi t'áá Bessie Arthur joolyé jini. t'áá t'éiyá Winifred James joolyé jini. Diné t'áá Naabeehó nilíjigo haa níyá jini. Wáashindoon bisiláago yah 'ada'iiníligí nishíí ha'níi jini. T'áadoo le'é 'aghadayii'nííí kwii 'ayóo baa 'ayahoolni ha'níi jini. 'Áko béesh t'igaii látsíní dóo sis da bee hadínóht'é-hígíí nihá hasht'e' nidoo'nií ha'níigo

baazhnínil dóo yee naaltsoos 'áyiilaago t'áá haa yiniíltsooz jini. 'Awáalyadi ni-há hasht'e' sinil dooleet ha'níi jini. Naaltsoos yéé bízhi' yikáá 'áyiilaa dóo t'áá haa yiniíltsooz. Arviso kót'éego bí-zhi' 'áyiilaa jini. 'Áádóo bik'iji' honi-chxó'í yéé 'awáalyagi biniyé jini'áázh nt'ée' t'óó 'aníí lá jini. Béesh t'igaii yéé tseebíidi neeznádiin béeso bíghah ní-t'ée' jini.

'Áádóo t'áá 'ákwii dó' diné t'áá Hastiin Nééz joolyéé léi' ha'átchíní bí t'áá 'ákónááho'diilyaa lá jini. 'Atdó' t'áá Naabeehó t'áá 'át'í jini. 'Atdó' béesh t'igaii 'ootseed bee hadazhdít'ée yéé nihaa nahashniih ha'níigo naaltsoos "check" wolyéhígíí naakidi neeznádiin dóo ba'aan 'ashdladiin bikáa'go há 'áyiilaa jini. 'At'ah check t'áá nihá 'ánáádeeshdlííí ha'níi jini check yéé t'áá béeso bik'é nihaa doo'nií ha'níigo béeso bá hooghangí honi'eezh jini. Wó-ne'é yah 'ajookaigo hats'áq' bí dah 'a-diilwod lá jini. Béesh t'igaii 'ootseed yéé 'aktso 'ayííyíí lá jini. Check há 'á-yiilaa yéé 'éi béeso bá hooghan góne' béeso bá 'ádin lá jini. Béesh t'igaii yéé 'éi 'atdó' tseebíidi neeznádiin béeso bíghah nt'ée' jini.

T'ÁADOO LE'É BIDZIIL LÉI' BÉE'DEETÁ

21 T'áadoo le'é 'ayóo bidziil léi' Bilagáana yénináada'deeztá jini. T'áadoo le'é bombs daolyéego bee'eldogh bik' bii' héel 'ádaalyaagíí da wódahgo doo deeghánígóo yee 'ahilyeed jini. T'áááhádi 'ahée'iilkeedgo t'áááhádi miil dóo ba'aan 'ashdladi neeznádiindi tsin sitáqgóo yee nehelyeed jini. T'áadoo le'é chidí naat'a'í yee nidaajeehígíí ndi díkwíidi shíí yilááh 'ánanéelq'go bidziil jini. Háadida 'atk'ináajijííjéego

DZANÉÉZ JÍZEEZ JINÍ

22 Naakét'áhi diné'é t'áá dzaanéez bee 'ajooyéet nt'ée' hats'áq' niiltee' jini. Názhnít'ahgo wónáásdóo hats'áq' neeztí jini. 'Áádóo t'áá ch'ée' 'ájil'íjigo biyaa dizhdííjéé' jini. Dzaanéez yéé t'áá yéigo bikágí díílid ndi t'áadoo nídi'na' da jini. Ts'ídá 'ákohgo siláago yah 'ada'iinííí danilínígíí t'áá haa níyáago dzaanéez 'atíjiilaa yéé biniinaa yah ahóólt'e' jini 'awáalya góne'.

nihe'ena'í danilíinii bitahgóo bee bomb 'adaha'níí dooleet.

THE NAVAHO ALPHABET

The Navaho letters always have the same sounds as they have in the words which are given here as examples. If you learn the sound of the letter in the example, then you will know how it sounds in any other word. It is not hard to read Navaho; it is written just as it sounds.

(a) gah, rabbit.	(ao) daolghé, they're called.	(t) t'á, much; many.
(aa) saad, word.	(aoo) 'aoo, yes.	(m) m'á'jil, coyote.
(q) sá, old age.	(oi) deesdoi, it is hot.	(n) ni, you.
(qq) naadqá, corn.	(b) bááh, bread.	(s) sis, belt.
(e) dibé, sheep.	(ch) chidí, automobile.	(sh) shishish, it stung me.
(ee) 'azee, medicine.	(ch') ch'il, plant.	(t) tin, ice.
(é) doohes, it will itch.	(d) diné, man.	(t') t'iis, cottonwood.
(ee) 'áádéé, from there.	(dl) dlóó, prairie dog.	(t') t'ah, ointment; salve.
(i) shí, I.	(dz) dzií, mountain.	(t') t'oh, grass.
(ii) díí, this.	(g) gah, rabbit.	(ts) tsin, tree; wood.
(i) shí, summer.	(gh) bighaa, his wool.	(ts') ts'in, bone; skeleton.
(jj) díí, four.	(h) hai, winter.	(w) 'awéé, baby.
(o) tó, water.		wolyé, he is called.
(oo) tooh, body of water.	(') 'a'áan, hole.	biwosh, its thorns.
(q) sá, star.	'e'e'aah, west.	(x) yiyiisxí, he killed him.
(qq) dlóó, prairie dog.	bito, his water.	(y) yas, snow.
(ai) hai, winter.	(j) jil, day.	biye, his son.
(aai) shínaaj, my brother.	(k) kin, house.	(z) biziiz, his belt.
(ei) 'éi, that one.	(k') k'ad, now.	(zh) shizhé, my father.
(eii) 'eii, that one there.	(l) lq'í, many.	bibéézh, his knife.

When there is a little mark above the letter, then your voice goes up on that sound. Say the first word, and then the second of those we give here as examples.

ni, you ní, he says.
'azee, medicine 'azéé, mouth.
nií, he is níí, you are.
doo, not dóó, and.